VIII. INTERNATIONAL EUROPEAN CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

December 4-5, 2022

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

Rijeka, Croatia

FULL TEXT BOOK

EDITOR

Prof. Dr. Kornelija Mrnjaus

ISBN: 978-625-6380-57-8

FULL TEXT BOOK

VIII. INTERNATIONAL EUROPEAN CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

December 4-5, 2022
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka
Rijeka, Croatia

Editor

Prof. Dr. Kornelija Mrnjaus

Institute Of Economic Development And Social Researches Publications®
(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)
TÜRKİYE
TR: +90 342 606 06 75
E posta: kongreiksad@gmail.com
www.iksad.org www.iksadkongre.org

All rights of this book belong to IKSAD Publishing House
Authors are responsible both ethically and jurisdically
Iksad Publications - 2022©
Issued: 15.12.2022

ISBN - 978-625-6380-57-8

CONGRESS ID

TITLE OF CONFERENCE

VIII. International European Congress On Social Sciences

PARTICIPATION

Keynote & Invited

DATE - PLACE

December 4-5, 2022
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka
Rijeka, Croatia

ORGANIZATION

University of Rijeka, Rijeka, Croatia
&
İKSAD-Institute of Economic Development and Social Researches

HEAD OF THE CONGRESS

Prof. Dr. Aleksandar Mijatović
Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

HEAD OF THE ORGANIZING BOARD

Prof. Dr. Kornelija Mrnjaus
University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences

ORGANIZING BOARD MEMBERS

Nadja Čekolj
Junior teaching and research assistant, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Dorijan Žunić
Administrator, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Filip Polegubić
Doctoral student, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Salih Ozturk
Prof. Dr. Tekirdag Namik Kemal University, Türkiye
Kaldygul Adilbekova
Dr., IKSAD Institute General Secretary

COORDINATOR

Alina AMANZHOLOVA-Gazi University

SCIENTIFIC COMMITTEE MEMBER

Sladjana Jakimovik
PhD, Full Professor, Faculty of Pedagogy, Ss. Cyril and Methodius University – Skopje, North Macedonia
Jason Laker
PhD, Full Professor, San José State University, USA
Saša Milić
PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University of Montenegro, Montenegro
Suzana Miovska-Spaseva
PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, Ss. Cyril and Methodius University – Skopje, North Macedonia
Kornelija Mrnjaus
PhD, Full Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Pece Nedanovski
PhD, Full Professor, Faculty of Economics, Ss. Cyril and Methodius University – Skopje, North Macedonia
Vesna Nikolić
PhD, Full Professor, Faculty of Occupational Safety, University of Niš, Serbia
Sofija Vrcelj
PhD, Full Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Anita Zovko
PhD, Full Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Dženeta Camović
PhD, Associate Professor, Faculty of Philosophy, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

Eva Anđela Delale
PhD, Research Associate, Institute for Anthropological Research, Croatia
Barbara Kalebić Maglica
PhD, Associate Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Siniša Kušić
PhD, Associate Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Darko Lončarić
PhD, Associate Professor, Faculty of Teacher Education, University of Rijeka, Croatia
Jelena Stanišić
PhD, Research Associate, Institute for Educational Research, Belgrade, Serbia
Petra Anić
PhD, Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Anita Imre
PhD, Assistant Professor, The Faculty of Science and Education, University of Mostar, Bosnia and Herzegovina
Amina Isanović Hadžiomerović
PhD, Assistant Professor, Faculty of Philosophy, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
Borka Malčić
PhD, Assistant Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia
Stanislava Marić Jurišin
PhD, Assistant Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia
Tamara Mohorić
PhD, Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka, Croatia
Stefan Ninković
PhD, Assistant Professor, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, Serbia
Mykola VAS'KIV
Prof. Dr., Borys Grinchenko Kyiv University
Natalia LATYGINA
Prof. Dr., Taras ŞevçenkoUniversity
Sarash KONURBAYEVA
Prof. Dr., Kazak Devlet Pedagoji Üniversitesi
Guguli Dumbadze
Prof. Dr., Batumi Shota Rustaveli State University
José G. Vargas-Hernández
M.B.A., Ph. D., University of Guadalajara
Olha BYKOVA
Assoc. Prof. Dr. , Borys Grinchenko Kyiv University
Gökhan OFLUOĞLU
Assoc. Prof. Dr. , Zonguldak Bülent Ecevit University
Terane NAGIYEVA
Assoc. Prof. Dr. , Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi
Serkan NAKTIYOK
Assoc. Prof. Dr. , Atatürk University
Andrea Lucchesi
Assoc. Prof. Dr. , University of São Paulo

PARTICIPATING COUNTRIES (21)

Croatia, Türkiye, Azerbaijan, Bosnia and Herzegovina, Saudi Arabia, UK, Romania, Pakistan, South Korea, Yemen, Poland, Vietnam, India, Morocco, Ghana, Malaysia, Albania, South Africa, Germany, Serbia, Nigeria

TOTAL PAPERS: 95

The number of papers from foreign countries: **53**

The number of papers from Turkey: **42**

LANGUAGES

Croatian, Turkish, English

VIII. INTERNATIONAL EUROPEAN CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

December 4-5, 2022

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

Rijeka, Croatia

CONGRESS PROGRAM

FACE TO FACE PRESENTATIONS

PARTICIPATING COUNTRIES (21)

Croatia, Türkiye, Azerbaijan, Bosnia and Herzegovina, Saudi Arabia, UK, Romania, Pakistan, South Korea, Yemen, Poland, Vietnam, India, Morocco, Ghana, Malaysia, Albania, South Africa, Germany, Serbia, Nigeria

OPENING CEREMONY

Prof. Dr. Aleksandar Mijatović
Dean of the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

Prof. Dr. Kornelija Mrnjaus
Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

Dr. Mustafa Latif Emek
President of IKSAD Institute

05.12.2022	FACE TO FACE

Rijeka Time: 10:00-13:00

Vennue: University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Kornelija Mrnjaus

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
CHILDREN'S FRIENDSHIPS - FROM THE POINT OF VIEW OF HOMEROOM TEACHERS	Pamela Grozdanić Sofija Vrcelj Kornelija Mrnjaus	Elementary school Turnić, Croatia University of Rijeka, Croatia University of Rijeka, Croatia
MONETARY TRANSMISSION MECHANISM IN TÜRKİYE: A LITERATURE REVIEW	Zeynep KARAÇOR Sevilay KONYA	Selçuk University, Konya, Türkiye
GOSPEL, FREEDOM SONGS, AND THE STRUGGLE FOR EQUALITY	Tatjana Vukelić	University of Rijeka
ADVERTISING AND CHILDREN IN THE AGE OF CONSUMPTION: SEMIOTIC ANALYSIS ON GLOCAL ADVERTISING	Süleyman KARAÇOR Aşina Gülerarslan ÖZDENGÜL Şule Nur Canöz	Selcuk University, Konya, Türkiye
UNDERSTANDING THE VOCATIONAL INTERESTS THROUGH LIFE HISTORY STRATEGY	Katarina Banov Trošelj	University of Rijeka, Croatia
SECURITY MEASURES SPECIFIC TO CHILDREN IN TURKISH CRIMINAL LAW	Berrin AKBULUT	Selcuk University, Konya, Türkiye
THE IMPORTANCE OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL KNOWLEDGE FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' CRITICAL THINKING	Damir Purković	University of Rijeka, Rijeka, Croatia

VIII. INTERNATIONAL EUROPEAN CONGRESS ON SOCIAL SCIENCES

December 4-5, 2022

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Rijeka

Rijeka, Croatia

CONGRESS PROGRAM

ONLINE PRESENTATIONS

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

ZOOM LINK:
https://us02web.zoom.us/j/84619937916?pwd=RUthYm9mZnNUSVV4VWtzeDNVWnZDQT09

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via **https://zoom.us/join** site, enter ID instead of "Meeting ID
- or Personal Link Name" and solidify the session.
- The presentation will have **15 minutes** (including questions and answers).
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on at least %70 of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,
exp. Hall-1, Shahla Tahirgizi

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.
- Online sunum yapabilmek için **https://zoom.us/join** sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden **10 dk öncesinde** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

Zoom'a giriş yaparken önce lütfen adınızı, soyadınızı ve SALON numaranızı yazınız
Örnek: Salon-1, Shahla Tahirgizi

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

PARTICIPANT COUNTRIES: (21)

Croatia, Türkiye, Azerbaijan, Bosnia and Herzegovina, Saudi Arabia, UK, Romania, Pakistan, South Korea, Yemen, Poland, Vietnam, India, Morocco, Ghana, Malaysia, Albania, South Africa, Germany, Serbia, Nigeria

	Session 1	Session 2
Croatia	11:00-13:00	13:30-15:30
Turkiye	13:00-15:00	15:30-17:30
Azerbaijan	14:00-16:00	16:30-18:30
Bosnia and Herzegovina	11:00-13:00	13:30-15:30
Saudi Arabia	13:00-15:00	15:30-17:30
UK	10:00-12:00	12:30-14:30
Romania	12:00-14:00	14:30-16:30
Pakistan	15:00-17:00	17:30-19:30
South Korea	19:00-21:00	21:30-23:30
Yemen	13:00-15:00	15:30-17:30
Poland	11:00-13:00	13:30-15:30
Vietnam	17:00-19:00	19:30-21:30
India	15:30-17:30	18:00-20:00
Morocco	10:00-12:00	12:30-14:30
Ghana	10:00-12:00	12:30-14:30
Malaysia	18:00-20:00	20:30-22:30
Albania	11:00-13:00	13:30-15:30
South Africa	12:00-14:00	14:30-16:30
Germany	11:00-13:00	13:30-15:30
Serbia	11:00-13:00	13:30-15:30
Nigeria	11:00-13:00	13:30-15:30

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-1 / Hall-1

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
INTERNATIONAL ECONOMIC FACTORS AND INFLATION IN TURKIYE: BOOTSTRAP TODA-YAMAMOTO CAUSALITY TEST APPROACH	Assoc. Prof. Dr. Erdal ALANCIOĞLU Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN	Harran University, Türkiye Kocaeli University, Türkiye
THE RELATIONSHIP BETWEEN DEFENSE EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH: AN ANALYSIS OF NATO COUNTRIES	Prof. Dr. Yusuf BAYRAKTUTAN Assoc. Prof. Dr. Erdal ALANCIOĞLU	Kocaeli University, Türkiye Harran University, Türkiye
HOW ARE NATIONAL EMOTIONS AS AN EMOTIONAL APPEAL ELEMENT TRANSFERRED IN ADVERTISEMENTS IN DIGITAL ENVIRONMENT? A DISCUSSION ANALYSIS ON AUGUST 30 VICTORY DAY ADVERTISEMENTS	Assoc. Prof. Dr. Mikail BATU İlkay Burak TAŞKIRAN	Ege University, Türkiye Istanbul Yeni Yuzyil University, Türkiye
PUBLIC ADMINISTRATION ETHICS AND ETHICAL LEGISLATION IN TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION	Müslüm KAYACI	Dicle University, Türkiye
A SUSTAINABLE LEADERSHIP MODEL TOWARDS THE UNITED NATIONS DEVELOPMENT GOALS	Canan Yurdakul Prof. Dr. Pınar Tınaz	Beykoz University, Türkiye
WORKPLACE LONELINESS AND ITS EFFECT ON THE ORGANIZATIONAL CYNICISM: A STUDY ON PUBLIC EMPLOYEES	Assit. Prof. Dr. B. Dilek ÖZBEZEK H. Beyza PAKSOY Subhi KORD ARABO	Gaziantep University, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Türkiye Gaziantep University, Türkiye
THE CONCEPT OF GREEN FINANCE AND A REVIEW IN THE WOS DATABASE	Büşra Nur YILMAZ Tuğba EYCEYURT BATIR	Sivas Cumhuriyet University, Türkiye
CURRENT DEVELOPMENTS IN ISLAMIC FINANCE: “AN EVALUATION WITHIN THE SCOPE OF THE ISLAMIC FINANCE DEVELOPMENT REPORT 2021”	Assist. Prof. Dr. Tuğba EYCEYURT BATIR	Sivas Cumhuriyet University, Türkiye

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-1 / Hall-2

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Assist. Prof. Dr. Esengül SALİHOĞLU

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
GREEN SUPPLIER SELECTION IN HIGH TECH PRODUCTS: AN APPLICATION WITH ANALYTICAL NETWORK PROCESS	Ali Tunahan EROL Assoc. Prof. Dr. Arzum BÜYÜKKEKLİK	Niğde Ömer Halisdemir University, Türkiye
TURKEY'S ENERGY TRANSITION: MILESTONES AND CHALLENGES	Ahmet ARSLAN	Marmara University, Türkiye
AN ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE VOLUME OF CONSUMER LOANS AND THE CURRENT ACCOUNT DEFICIT AND INFLATION RATE	Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL Assist. Prof. Dr. Esengül SALİHOĞLU	Sivas Cumhuriyet University, Türkiye
A SECTORAL ANALYSIS OF THE LAST DECADE OF TURKISH COMPANIES' PRICE-TO-BOOK RATIOS AND THEIR RELATION TO THE DISCLOSED INTANGIBLES	Assist. Prof. Dr. Gözde TÜRKMEN MÜLDÜR	Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University, Türkiye
EUROPEAN SECURITY IN THE SHADOW OF THE GLOBAL HEGEMONY CRISIS: AN ASSESSMENT ON THE UKRAINE PROBLEM	Muammer TUT	Yalova University, Türkiye
PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN BUSINESS LIFE	Kadir ERMAN Seda GÜL Burcu PAKALIN	Milli Eğitim Bakanlığı
TRANSPORT IMPORTANCE OF KARABAKH	Aynur QULUYEVA	Azerbaiojan National Academy of Sciences
EVALUATION OF THE IMPORTANCE OF ENTERPRISE RESOURCE PLANNING ON BUSINESS PERFORMANCE AND SUSTAINABILITY	Ayşenur ERDİL	Istanbul Medeniyet University, Türkiye
THE IMPORTANCE OF INFORMATION SECURITY AND TECHNOLOGY: EVALUATION OF THE BUSINESS IN TERMS OF SUSTAINABILITY	Ayşenur ERDİL	Istanbul Medeniyet University, Türkiye

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022	Session-1 / Hall-3

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Hatice KETEN

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
ANALYSIS OF ANDRE RIEU CONCERTS WITH GANS' "OMNIVORE" APPROACH TO POPULAR CULTURE-HIGH CULTURE CLASSIFICATION	Dr. Nimet ERSİN	İstanbul Yeni Yüzyıl University, Türkiye
REFLECTION OF DIGITAL GAME CULTURE ON MUSEOLOGY: DIGITAL GAME MUSEUMS	Dr. Özlem GÜNCAN	Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
FASHION THROUGH THE CITY and PUBLIC RELATIONS	Prof. Dr. Sefa ÇELİKSAP Assist. Prof. Dr. Mustafa GÜRGÜLER	Istanbul Aydin University, Türkiye Halic University, Türkiye
JUSTSEEDS ARTISTS COOPERATIVE: PRINTMAKING AND SOCIAL AWARENESS	Assoc. Prof. Dr. Selvihan KILIÇ ATEŞ	Balikesir University, Türkiye
LINE IN THE WORKS OF CHRISTOPHER WOOL	Assoc. Prof. Dr. Hatice KETEN	Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
BATH-BATHING CULTURE AND SPACE IN ANATOLIA	Gülnisa ŞENOL Pınar DİNÇ KALAYCI	Gazi University, Türkiye
THE PRACTICABILITY OF PRIMARY SCHOOL MUSIC CURRICULUM	Dr. Erkan DEMİRTAŞ	Ankara Music and Fine Arts University, Türkiye
HYPER REALITY AND SIMULATION	Assoc. Dr. Merve YILDIRIM	Giresun University, Türkiye
AZƏRBAYCAN MİFLƏRİNİN FUNKSIONAL XARAKTERİ	Dosent Mürşüdova Ulduz Bəşir qızı	Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Şəki Regional Elmi Mərkəzinin “Folklor və sənətkarlıq” şöbəsi, aparıcı elmi işçi Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin “Dillər” kafedrası, Şəki filialı

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-1 / Hall-4

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Assoc. Prof. Dr. Antonija Petričušić

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
PARTNERSHIP CONTRACTS IN VIETNAMESE LAW	Phan Minh Gioi	VNU, Hanoi- University of Law
EQUALITY DATA COLLECTION PRACTICES IN CROATIA	Antonija Petričušić, PhD Olja Družić Ljubotina, PhD Craig Willis, PhD	Associate Professor at the Faculty of Law, University of Zagreb Researcher at the European Centre for Minority Issues (ECMI), Flensburg, Germany
REGULATORY AND LEGAL ISSUES OF CRYPTOCURRENCIES IN EU. HOW CRYPTO IS CHANGING THE GLOBAL LEGISLATIONS	Renata Kau	Phd., European University of Tirana, Faculty of Law Political Sciences and International Relations, Department of Law
MEASURES TO GUARANTEE THE RIGHTS OF FREE SPEECH IN THE PRESS IN VIETNAM, NOW	Mr. Huỳnh Minh Quân	Law lecturer at Thu Dau Mot University, Vietnam
PARTICIPATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES IN SPORTS FROM THE PERSPECTIVE OF EXPERTS: PROPOSALS FOR IMPROVEMENT	Tereza BALIĆ Marina MILIĆ BABIĆ PhD. Associate professor	University of Zagreb, Faculty of Law, Department of Social Work
BENEFITS AND DIFFICULTY OF APPLYING CUSTOMARY LAW IN VIETNAM	Mr. Huỳnh Minh Quân	Law lecturer at Thu Dau Mot University, Vietnam
FORCED MIGRATION AND THE RISE IN INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN NIGER STATE, NIGERIA: CAUSE AND CONSEQUENCES 2007-2021	OJO OLUWOLE SIMEON MUSBAU ADAMU MUFIDAT SAEED I.B	Newgate University Minna, Nigeria

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-1 / Hall-5

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Assist. Prof.Dr. Bushra Sumaiya

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
THE CHALLENGES IN CONSIDERING A ROLE OF EDUCATION IN PENITENTIARY SYSTEM IN THE REPUBLIC OF CROATIA	Assist. Prof. PhD. Dijana Gracin Assist. Prof. PhD. Jadranka Herceg	Croatian Defence Academy "Dr. Franjo Tuđman", Zagreb, Croatia
THE IMPACT OF THE USE OF FLIPPED CLASSROOMS AND E-LEARNING STRATEGIES IN TEACHING THE SCIENTIFIC RESEARCH UNIT ON ACADEMIC ACHIEVEMENT AND STUDENT SATISFACTION	Assist. Prof. PhD. Yousry Mohammad Othman Ali Alwardany Ali Omar	Imam Abdulrahman Bin Faisal University
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A PART OF CURRICULA OF FACULTIES OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES	Vesna NIKOLIĆ Tamara VUKIĆ	University of Niš, Faculty of Occupational Safety, Niš, Serbia
THE IMPACT OF E-MARKETING ON CREATING CONSUMER AWARENESS OF SMALL BUSINESSES: A CASE STUDY	Nusaibah Al-maghbashi	Społeczna Akademia Nauk z siedzibą w Łodzi , Łódzkie ,Poland, Faculty of Education Hadhramout University, Al-mahra, Yemen
PRODUCTION OF THE /TH/ SOUND BY AFGHAN DARI EFL LEARNERS	AHMAD FAWAD NOORZADAH	Istanbul Aydin University, Turkey
INCLUSIVE EDUCATION FROM A PEDAGOGICAL PERSPECTIVE	Assist. Prof.Dr. Bushra Sumaiya Dr. Arvinder Kaur Ms. Supriya Dang	Department of Education and Humanities, Manav Rachna University, Faridabad, Haryana, India

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-1 / Hall-6

Rijeka Time: 11^{00}-13^{00}

Ankara Time: 13^{00}-15^{00}

HEAD OF SESSION: Dibyendu Nandy

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
THE ROLE OF ORGANIZATIONAL AGILITY IN SUPPORTING FINANCIAL PERFORMANCE DURING THE COVID-19 PANDEMIC	Ovidiu Niculae BORDEAN	Babeș-Bolyai University, Faculty of Economics and Business Administration, Department of Management
EXPLORING THE DETERMINANTS OF CONSUMERS' ADOPTION OF MOBILE PAYMENT DURING COVID-19 PANDEMIC: UTAUT MODEL WITH PERCEIVED SECURITY AND GRIEVANCE REDRESSAL	Assist. Prof. Dr. Raneem R. Saqr Rozan O. Maghrabi	Management Information System, King Abdulaziz University, Jeddah, Saudi Arabia
COCOA FARMERS' AWARENESS AND USAGE OF COMPOST AND BIOCHAR AS SOIL AMENDMENTS IN GHANA	Dadson Awunyo-Vitor, Andrew Daymond, Amos Quaye, Godfred Awudzi, Laura Atuah Lumbani Mwafulirwa, John Hammond, Chris Turnbull, Fiona Lahive, Sean Coole, Steve Robinson, Paul Hadley	Kwame Nkrumah University of Science and Technology University of Reading Cocoa Research Institute
DIGITAL MOROCCO: SOCIAL USES, ECONOMIC ACTORS AND POLITICAL POWERS	Pr. Chahid SLIMANI Samah BOUHAZAMA	Sidi Mohamed Ben Abdellah University, ESSOR Lab, Fez, Morocco.
MASSTIGE MARKETING IN COMMODITY MARKET: FACTORS INFLUENCING PURCHASE OF PRODUCTS	Dibyendu Nandy Dr. Sudipta Majumdar	ICFAI University, Jharkhand
THE RELATIONSHIP BETWEEN THE SMARTPHONE USAGE TIME OF KOREAN ADOLESCENTS AND THE CHANGES IN DAILY LIFE DUE TO THE COVID-19 PANDEMIC	Prof. Dr. Eunkyong Kim	Kunsan National University, Department of Nursing, South Korea
ESTABLISHING THE EFFICIENCY OF BUSINESS-TO-CONSUMER CONTRACTUAL REMEDIES FOR PRODUCT NON-CONFORMITY	Juanita GOICOVICI	Dr., Lecturer, University Babeș-Bolyai of Cluj-Napoca, Faculty of Law, Department of Private Law, Romania
THE USE OF COMMUNICATION TECHNOLOGY DEVICES IN DIGITAL LEARNING AMONG SECONDARY STUDENTS	Rosninawati Hussin, Muhammad Fahmi Azhar	Universiti Sains Islam Malaysia

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022	Session-2 / Hall-1

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Dr. Cihan AYHAN

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
INVESTIGATION OF THE PERCEPTIONS OF CHARISMATIC LEADERSHIP ABOUT THE COACHES OF INDIVIDUALS PLAYING TEAM SPORTS	Esra CÖMERT Nuran KANDAZ GELEN Mert ALADAĞ Onur GELİR Fırat İŞLER	Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Sport Sciences
THE EFFECT OF LEISURE INVOLVEMENT ON LEISURE BENEFIT	Dr. Cihan AYHAN Dr. Ersin ESKİLER	Sakarya University of Applied Sciences, Türkiye
LEISURE INVOLVEMENT WITH ONLINE WORD OF MOUTH: THE MEDIATING ROLE OF POSITIVE EMOTIONS	Dr. Ersin ESKİLER Dr. Cihan AYHAN	Sakarya University of Applied Sciences, Türkiye
THE ANALYZE OF THE CHRONOTYPES OF YOUTH FOOTBALL PLAYERS	Tuğba ONAT Assist. Prof. Dr. Şaban ÜNVER Prof. Dr. Tülin ATAN	Ondokuz Mayıs University, Türkiye
THE ANALYZE OF JUMP HEIGHT, FLEXIBILITY BALANCE PERFORMANCES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS	Tuğba ONAT Prof. Dr. Tülin ATAN	Ondokuz Mayıs University, Türkiye
DEFINING BATTLEFIELDS HERITAGE VALUES-BASED APPROACH, GALLIPOLI HISTORICAL SITE	Elif TOPCU Nevin TURGUT GÜLTEKİN	Gazi University, Türkiye

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-2 / Hall-2

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Dr. Ahmet VURAL

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
TRACES OF ZOROASTRIANIZM in THE MUSLIMS' THOUGHT OF QADAR: ʿOLAMĀ-YE ESLĀM TEXTS	Oğuzhan ÖZOĞLU	Ankara University, Türkiye
SUBJECT OF POVERTY (FAQR) AS AN EXAMPLE OF CRITICISM IN HISTORY OF ŞÜFİSM	Dr. Ahmet VURAL	Niğde Ömer Halisdemir University, Türkiye
DESIGN FOR EVERYONE' IN INDUSTRIAL DESIGN UNDERGRADUATE EDUCATION IN TURKEY	Nehir TAŞTAN	Gebze Technical University, Türkiye
EXAMINATION OF CHILDREN'S SOCIAL MEDIA ADDICTIONS REGARDING THEIR FAMILY	Enver DURUALP Lügen Ceren GÜNEŞ Prof. Dr. Ender DURUALP	Bartın University, Türkiye Ankara University, Türkiye
EXAMINATION OF CHILDREN'S READING HABITS REGARDING THEIR FAMILY	Lügen Ceren GÜNEŞ Enver DURUALP Prof. Dr. Ender DURUALP	Ankara University, Türkiye Bartın University, Türkiye
A COMPARISON OF THE REGULATIONS ON ASSIGNING MANAGERS TO THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION BETWEEN 2004-2021 IN THE SCOPE OF APPOINTMENT CONDITIONS AND EXAMINATION CONDITIONS	Aydın GÜVEN Assoc. Prof. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR	Directorate of National Education, Master, Teacher Eskişehir Osmangazi University, Türkiye
INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF INQUIRY-BASED LEARNING AND THEMATIC LEARNING APPROACHES ON FOREIGN LANGUAGE LEARNING	İsmet Şahin Serpil Türkan Çerniski Güler	Kocaeli University, Turkey

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022	Session-2 / Hall-3

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Darrell MANN

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
THE INFLUENCE OF THE WEALTH OF A CHILD WITH AUTISM ON THE STRESS LEVEL OF THE PARENTS	Dr. Kilda Gusha Dr.Irena Shala	University of Shkodra "Luigj Gurakuqi"
GOLDILOCKS AND THE THREE 'ISMS: HONOURING THE PAST, DESIGNING WIN-WIN FUTURES	Prof. Dr. Darrell MANN	University of Buckingham & Systematic Innovation Network, UK
PSYCHOLOGICAL IMPACT OF CYBER BULLYING ON FEMALE STUDENTS OF PUNJAB (PAKISTAN)	Dr. Shaista Jabeen Dr. Zill E Huma	Assistant Professor, Govt. Graduate College for Women Jhang. Assistant Professor, Lahore College for Women University Lahore
SUPPORT TO YOUTH AND INTERGENERATIONAL SOLIDARITY DURING COVID-19 PANDEMIC	Dr. Dunja POTOČNIK	Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, Centar za omladinska i rodna istraživanja
PSYCHOLOGICAL CONTRACT OF ACADEMIC STAFF IN BOSNIA AND HERZEGOVINA	Mirna Marković	University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
ACTIVITIES OF SOCIAL ENTERPRISES IN DEVELOPING COUNTRIES	WÓJCIK-CZERNIAWSKA Agnieszka	Warsaw School of Economics (SGH), Warsaw, Poland
MUNICIPAL MANAGEMENT FOR THE ENERGY TRANSITION	AGNIESZKA WÓJCIK-CZERNIAWSKA, Ph.D. ZBIGNIEW GRZYMAŁA, Ph.D. SGH Professor	Warsaw School of Economics (SGH), Warsaw, Poland

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-2 / Hall-4

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Dr. Phan Thi Yen

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
CREATING THEIR OWN MAP: SPATIALITY OF SURVIVAL IN MIRIAM TOEWS' WOMEN TALKING	Ksenija KONDALI	Associate Professor, Ph.D., University of Sarajevo, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina
ASSESSMENT OF CROSS-CULTURAL IMPACTS IN EXPRESSING SATISFACTION BETWEEN AMERICAN AND VIETNAMESE	Dr. Phan Thi Yen Dr. Nguyen Thi Anh Dao	University of Foreign Languages Studies, The University of Danang, Viet Nam Dong A University, Danang, Viet Nam
SACIDAVA FORTRESS: MATERIALS AND THEIR STRUCTURAL / COMPOSITIONAL IDENTIFICATION	Rodica-Mariana ION, Sorin COLESNIUC, Verginica SCHRODER, Anca Irina GHEBOIANU, Sofia SLAMNOIU-TEODORESCU	ICECHIM, Research Group „Evaluation and conservation of cultural heritage'', Bucharest, Romania Valahia University of Târgoviște, Targoviste, Romania Muzeul de Istorie Națională și Arheologie, Romania University Ovidius Constanta
AN ANTHROPOLOGICAL ANALYSIS OF SPACE AND PLACE: LEVANTINE COMMUNITY IN IZMIR	Assoc. Prof. Dr. Emre Ergül Beste Demircan	Izmir University of Economics, Türkiye
ASSESSING THE TEACHING COMPETENCY OF LECTURERS: A MEASURE OF TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES	Dr. Phan Thi Yen Dr. Dang Vinh	University of Foreign Languages Studies, The University of Danang, Viet Nam Vietnam - Korea University of Information and Communication Technology, Danang, Vietnam
SUBVERTING WESTERN GENRE IN JANE CAMPION'S POWER OF THE DOG	Silvana Tokić	University Department of Professional Studies, University of Split
HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND ECONOMIC GROWTH NEXUS IN NIGERIA	Ebenezer Akinniyi Akinyemi	Ladoke Akintola University of Technology, Ogbomoso, Nigeria
PUBLIC SPENDING AND ECONOMIC GROWTH NEXUS IN NIGERIA: AN EMPIRICAL ANALYSIS	Ebenezer Akinniyi Akinyemi	Ladoke Akintola University of Technology, Ogbomoso, Nigeria

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022 | Session-2 / Hall-5

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Dr. Amelia Precup

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
ONLINE TEACHING SELF-EFFICACY: THE ROLE OF TECHNOLOGICAL PEDAGOGICAL KNOWLEDGE AND TEACHER ATTITUDES TOWARDS TEACHING CHEMISTRY	MOSES ABDULLAI ABUKARI JOHN AMETEFE PHILIP DORSAH	C. K. Tedam University of Technology and Applied Sciences, Ghana
IMPACT OF XERTE ONLINE TOOLKITS ON SENIOR HIGH STUDENTS' LEARNING OUTCOMES IN BIOLOGY IN THE CENTRAL GONJA DISTRICT OF THE SAVANNAH REGION	MOSES ABDULLAI ABUKARI JAMES DENTU MENSAH ISAAC AZUMAH GONYALUG	C. K. Tedam University of Technology and Applied Sciences, Ghana Buipe Technical/Vocational Senior High School, Ghana. Bagabaga College of Education, Tamale, Ghana
DISABLED CARE MODELS AND DISABLED CARE IN VARIOUS COUNTRIES	Dr. Mehmet YILMAZ	Kahramanmaraş Sütçü İamam University
PEDAGOGICAL CONTENT KNOWLEDGE OF PROFESSIONAL AND NON-PROFESSIONAL SENIOR HIGH SCHOOL SCIENCE TEACHERS	MOSES ABDULLAI ABUKARI ABEL NYIMBA NAJAH THOMAS NIPIELIM TINDAN	C. K. Tedam University of Technology and Applied Sciences, Ghana St Charles Minor Seminary/Senior High School, Ghana.
E-LEARNING IN THE CLASSROOM: A TEACHER'S PERSPECTIVE ON E-LEARNING READINESS AND ADOPTION	Neha SAXENA Dr. Kiran GUPTA Dr. Bishan SINGH NAGI	Manav Rachna University, Faridabad, India
WARFARE AND MEMORY IN ANTHONY DOERR'S "THE DEMILITARIZED ZONE"	Dr. Amelia Precup	Babeș-Bolyai University, Faulty of Letters, Department of English Language and Literature
ENSURING INCLUSION THROUGH COLLABORATIVE TEACHING: A TEACHER TRAINEES' PERSPECTIVE	Dr. Ritu Sharma Mr Chandra Prakash Singh	School of Education & Humanities Manav Rachna University, Faridabad, Haryana, India
BEHAVIOR ADDICTIONS AND FIGHTING IN THE SCHOOL ENVIRONMENT	Dr. Mehmet YILMAZ	Kahramanmaraş Sütçü İamam University
CULTURE AND REVERSE GENDER STEREOTYPING OF FEMALE CHARACTERS AS PORTRAYED IN SWEDISH NOVEL "PIPPI LONGSTOCKING" AND CROATIAN NOVEL "PIGULICA"	Kristina RIMAN Katarina KNEŽEVIĆ	Juraj Dobrila University of Pula, Croatia
POETRY AS A INCENTIVE FOR CHILDREN'S ACTIVITIES	Kristina RIMAN DHEEBA KOŽLJAN ŠKABIĆ	Juraj Dobrila University of Pula, Croatia

Meeting ID: 846 1993 7916
Passcode: 050505

05.12.2022	Session-2 / Hall-6

Rijeka Time: 13^{30}-15^{30}

Ankara Time: 15^{30}-17^{30}

HEAD OF SESSION: Prof. Dr. Martin E PALAMULENI

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
DETERMINANTS OF AGE AT FIRST BIRTH IN SOUTH AFRICA	Prof. Dr. Martin E PALAMULENI	North-West University, Mahikeng, South Africa.
OPINION OF AFRICAN STUDENTS BENEFITING FROM THE TURKISH GOVERNMENT (YTB) SCHOLARSHIP DURING THE HIGHER EDUCATION PROCESS: THE EXAMPLE OF THE CITY OF ESKIŞEHİR	Egide NSABIMANA Ahmet OĞUZ AKÇAY	Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir, Turkey
RELATIONSHIP OF MOTIVATION AND PERSONALITY TRAITS WITH THE MOOD STATE IN SITUATIONS OF MAXIMUM LOAD IN FEMALE VOLLEYBALL PLAYERS	Mladen MARINOVIĆ, Ana KOKAN	University of Split, Split, Croatia Institute of Kinesiology, Split, Croatia
COGNITIVE APPRAISAIL OF PARENTAL PUNITIVE AND NON-PUNITIVE BEHAVIOURS	Eva Anđela DELALE, Katarina MAČEK STJEPANOVIĆ	Institute for Anthropological Research, Zagreb, Croatia. Varaždin General Hospital, Varaždin, Croatia
THE EFFECT OF COMMUNICATION NOISES IN PROFESSIONAL COMMUNICATION AMONG NURSES ON PATIENT SAFETY	Mateja Križaj, Marijana Neuberg, Zoran Žeželj, Tina Košanski, Ivana Herak	Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever, Varaždin, Republika Hrvatska
RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL REGULATION AND CONTROL OF NURSES WITH THE COMMUNICATION	Rosana Ribić, Lara Zadravec, Tomislav Meštrović, Željka Kanižaj, Valentina Vincek	Odjel za sestrinstvo, Sveučilište Sjever, Varaždin, Republika Hrvatska
GENDER ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF SOURCES OF INFORMATION ON THE ADOPTION OF TENERA OIL PALM TECHNOLOGY AMONG SMALLHOLDER FARMERS IN EDO STATE, NIGERIA	Cornelius Michael Ekenta	Ahmadu Bello University, Zaria – Nigeria

CONTENT

CONGRESS ID	**I**
ORGANIZING & SCIENTIFIC COMMITTEE	**II**
PROGRAM	**III**
PHOTO GALLERY	**IV**
ABSTRACTS	**V**

Author	Title	No
Phan Thi Yen Nguyen Thi Anh Dao	ASSESSMENT OF CROSS-CULTURAL IMPACTS IN EXPRESSING SATISFACTION BETWEEN AMERICAN AND VIETNAMESE	1
Phan Thi Yen Dang Vinh	ASSESSING THE TEACHING COMPETENCY OF LECTURERS: A MEASURE OF TEACHING AND LEARNING ACTIVITIES	10
Ali Tunahan EROL Arzum BÜYÜKKEKLİK	GREEN SUPPLIER SELECTION IN HIGH TECH PRODUCTS: AN APPLICATION WITH ANALYTICAL NETWORK PROCESS	20
Mürşüdova Ulduz Bəşir qızı	AZƏRBAYCAN MİFLƏRİNİN FUNKSIONAL XARAKTERİ	30
Mikail BATU İlkay Burak TAŞKIRAN	HOW ARE NATIONAL EMOTIONS AS AN EMOTIONAL APPEAL ELEMENT TRANSFERRED IN ADVERTISEMENTS IN DIGITAL ENVIRONMENT? A DISCUSSION ANALYSIS ON AUGUST 30 VICTORY DAY ADVERTISEMENTS	35
Tuğba ONAT Tülin ATAN	THE ANALYZE OF JUMP HEIGHT, FLEXIBILITY BALANCE PERFORMANCES OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS	55
Tuğba ONAT Şaban ÜNVER Tülin ATAN	THE ANALYZE OF THE CHRONOTYPES OF YOUTH FOOTBALL PLAYERS	60
Chahid SLIMANI Samah BOUHAZAMA	DIGITAL MOROCCO: SOCIAL USES, ECONOMIC ACTORS AND POLITICAL POWERS	67
Yousry Mohammad Othman Ali Alwardany Ali Omar	THE IMPACT OF THE USE OF FLIPPED CLASSROOMS AND E-LEARNING STRATEGIES IN TEACHING THE SCIENTIFIC RESEARCH UNIT ON ACADEMIC ACHIEVEMENT AND STUDENT SATISFACTION	75
Dijana Gracin Jadranka Herceg	THE CHALLENGES IN CONSIDERING A ROLE OF EDUCATION IN PENITENTIARY SYSTEM IN THE REPUBLIC OF CROATIA	91
Tereza BALIĆ Marina MILIĆ BABIĆ	PARTICIPATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES IN SPORTS FROM THE PERSPECTIVE OF EXPERTS: PROPOSALS FOR IMPROVEMENT	105
Özlem GÜNCAN	REFLECTION OF DIGITAL GAME CULTURE ÖN MUSEOLOGY: DIGITAL GAME MUSEUMS	118
Huỳnh Minh Quân	BENEFITS AND DIFFICULTY OF APPLYING CUSTOMARY LAW IN VIETNAM	130

Ekenta, C. M. Ayanlere, A. F. Umar, O. M	GENDER ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF SOURCES OF INFORMATION ON THE ADOPTION OF TENERA OIL PALM TECHNOLOGY AMONG SMALLHOLDER FARMERS IN EDO STATE, NIGERIA	135
Ksenija KONDALI	CREATING THEIR OWN MAP: SPATIALITY OF SURVIVAL IN MIRIAM TOEWS' WOMEN TALKING	147
Sefa ÇELİKSAP Mustafa Gürgüler	FASHION THROUGH THE CITY and PUBLIC RELATIONS	157
Nehir TAŞTAN	'DESIGN FOR EVERYONE' IN INDUSTRIAL DESIGN UNDERGRADUATE EDUCATION IN TURKEY	164
B. Dilek ÖZBEZEK H. Beyza PAKSOY Subhi KORD ARABO	WORKPLACE LONELINESS AND ITS EFFECT ON THE ORGANIZATIONAL CYNICISM: A STUDY ON PUBLIC EMPLOYEES	174
Erdal ALANCIOĞLU Yusuf BAYRAKTUTAN	INTERNATIONAL ECONOMIC FACTORS AND INFLATION IN TURKIYE: BOOTSTRAP TODA-YAMAMOTO CAUSALITY TEST APPROACH	184
Kadir ERMAN Seda GÜL Burcu PAKALIN	PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN BUSINESS LIFE	190
Zeynep KARAÇOR Sevilay KONYA	MONETARY TRANSMISSION MECHANISM IN TÜRKİYE: A LITERATURE REVIEW	206
Berrin AKBULUT	SECURITY MEASURES SPECIFIC TO CHILDREN IN TURKISH CRIMINAL LAW	219
Huỳnh Minh Quân	MEASURES TO GUARANTEE THE RIGHTS OF FREE SPEECH IN THE PRESS IN VIETNAM, NOW	224
AHMAD FAWAD NOORZADAH	PRODUCTION OF THE /TH/ SOUND BY AFGHAN DARI EFL LEARNERS	232
Müslüm KAYACI	PUBLIC ADMINISTRATION ETHICS AND ETHICAL LEGISLATION IN TURKISH PUBLIC ADMINISTRATION	240
Yusuf BAYRAKTUTAN Erdal ALANCIOĞLU	THE RELATIONSHIP BETWEEN DEFENSE EXPENDITURES AND ECONOMIC GROWTH: AN ANALYSIS OF NATO COUNTRIES	248
Mirna Marković	PSYCHOLOGICAL CONTRACT OF ACADEMIC STAFF IN BOSNIA AND HERZEGOVINA	258
ZBIGNIEW GRZYMAŁA AGNIESZKA WÓJCIK-CZERNIAWSKA	MUNICIPAL MANAGEMENT FOR THE ENERGY TRANSITION	275
WÓJCIK-CZERNIAWSKA Agnieszka ZBIGNIEW GRZYMAŁA	ACTIVITIES OF SOCIAL ENTERPRISES IN DEVELOPING COUNTRIES	281
Renata Kau	REGULATORY AND LEGAL ISSUES OF CRYPTOCURRENCIES IN EU. HOW CRYPTO IS CHANGING THE GLOBAL LEGISLATIONS	293

Dadson Awunyor-Vitor Andrew Daymond Amos Quaye Godfred Awudzi Laura Atuah Lumbani Mwafulirwa John Hammond Chris Turnbull Fiona Lahive Sean Coole Steve Robinson Paul Hadley	COCOA FARMERS' AWARENESS AND USAGE OF COMPOST AND BIOCHAR AS SOIL AMENDMENTS IN GHANA	301
Pamela Grozdanić Sofija Vrcelj Kornelija Mrnjaus	CHILDREN'S FRIENDSHIPS - FROM THE POINT OF VIEW OF HOMEROOM TEACHERS	317
Damir Purković	THE IMPORTANCE OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL KNOWLEDGE FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' CRITICAL THINKING	326
Darrell MANN	GOLDILOCKS AND THE THREE 'ISMS: HONOURING THE PAST, DESIGNING WINWIN FUTURES	339
Elif TOPCU Nevin TURGUT GÜLTEKİN	DEFINING BATTLEFIELDS HERITAGE VALUES-BASED APPROACH, GALLIPOLI HISTORICAL SITE	349
Oğuzhan ÖZOĞLU	TRACES OF ZOROASTRIANIZM in THE MUSLIMS' THOUGHT OF QADAR: ʿOLAMĀ-YE ESLĀM TEXTS	368
Phan Minh Gioi	PARTNERSHIP CONTRACTS IN VIETNAMESE LAW	373
Silvana Tokić	SUBVERTING WESTERN GENRE IN JANE CAMPION'S POWER OF THE DOG	385
Vesna NIKOLIĆ Tamara VUKIĆ	SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A PART OF CURRICULA OF FACULTIES OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES	392
Antonija Petričušić Olja Družić Ljubotina Craig Willis	EQUALITY DATA COLLECTION PRACTICES IN CROATIA	407
Gülnisa ŞENOL Pınar DİNÇ KALAYCI	BATH-BATHING CULTURE AND SPACE IN ANATOLIA	419
Enver DURUALP Lügen Ceren GÜNEŞ Ender DURUALP	EXAMINATION OF CHILDREN'S SOCIAL MEDIA ADDICTIONS REGARDING THEIR FAMILY	437
Ersin ESKİLER Cihan AYHAN	LEISURE INVOLVEMENT WITH ONLINE WORD OF MOUTH: THE MEDIATING ROLE OF POSITIVE EMOTIONS	448
Lügen Ceren GÜNEŞ Enver DURUALP Ender DURUALP	EXAMINATION OF CHILDREN'S READING HABITS REGARDING THEIR FAMILY	456
Hatice KETEN	LINE IN THE WORKS OF CHRISTOPHER WOOL	468
Emre Ergül Beste Demircan	AN ANTHROPOLOGICAL ANALYSIS OF SPACE AND PLACE: LEVANTINE COMMUNITY IN IZMIR	481
Cihan AYHAN Ersin ESKİLER	THE EFFECT OF LEISURE INVOLVEMENT ON LEISURE BENEFIT	497
Martin E PALAMULENI	DETERMINANTS OF AGE AT FIRST BIRTH IN SOUTH AFRICA	504
MOSES ABDULLAI ABUKARI JOHN AMETEFE	ONLINE TEACHING SELF-EFFICACY: THE ROLE OF TECHNOLOGICAL	518

PHILIP DORSAH	PEDAGOGICAL KNOWLEDGE AND TEACHER ATTITUDES TOWARDS TEACHING CHEMISTRY	
Mateja Križaj Marijana Neuberg Zoran Žeželj Tina Košanski Ivana Herak	THE EFFECT OF COMMUNICATION NOISES IN PROFESSIONAL COMMUNICATION AMONG NURSES ON PATIENT SAFETY	533
MOSES ABDULLAI ABUKARI ABEL NYIMBA NAJAH THOMAS NIPIELIM TINDAN	PEDAGOGICAL CONTENT KNOWLEDGE OF PROFESSIONAL AND NONPROFESSIONAL SENIOR HIGH SCHOOL SCIENCE TEACHERS	546
Rosana Ribić Lara Zadravec Tomislav Meštrović Željka Kanižaj Valentina Vincek	RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL REGULATION AND CONTROL OF NURSES WITH THE COMMUNICATION	563
Raneem R. Saqr Rozan O. Maghrabi	EXPLORING THE DETERMINANTS OF CONSUMERS' ADOPTION OF MOBILE PAYMENT DURING COVID-19 PANDEMIC: UTAUT MODEL WITH PERCEIVED SECURITY AND GRIEVANCE REDRESSAL	583
MOSES ABDULLAI ABUKARI JAMES DENTU MENSAH ISAAC AZUMAH GONYALUG	IMPACT OF XERTE ONLINE TOOLKITS ON SENIOR HIGH STUDENTS' LEARNING OUTCOMES IN BIOLOGY IN THE CENTRAL GONJA DISTRICT OF THE SAVANNAH REGION	596
Kristina RIMAN Katarina KNEŽEVIĆ	CULTURE AND REVERSE GENDER STEREOTYPING OF FEMALE CHARACTERS AS PORTRAYED IN SWEDISH NOVEL "PIPPI LONGSTOCKING" AND CROATIAN NOVEL "PIGULICA"	609
Kristina RIMAN DHEEBA KOŽLJAN ŠKABIĆ	POETRY AS A INCENTIVE FOR CHILDREN'S ACTIVITIES	616
Aydın GÜVEN Semra KIRANLI GÜNGÖR	A COMPARISON OF THE REGULATIONS ON ASSIGNING MANAGERS TO THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION BETWEEN 2004-2021 IN THE SCOPE OF APPOINTMENT CONDITIONS AND EXAMINATION CONDITIONS	625
Merve YILDIRIM	HYPER REALITY AND SIMULATION	642
Ahmet ŞENGÖNÜL Esengül SALİHOĞLU	AN ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE VOLUME OF CONSUMER LOANS AND THE CURRENT ACCOUNT DEFICIT AND INFLATION RATE	646
Ayşenur ERDİL	EVALUATION OF THE IMPORTANCE OF ENTERPRISE RESOURCE PLANNING ON BUSINESS PERFORMANCE AND SUSTAINABILITY	657
Ayşenur ERDİL	THE IMPORTANCE OF INFORMATION SECURITY AND TECHNOLOGY: EVALUATION OF THE BUSINESS IN TERMS OF SUSTAINABILITY	664
Eva Anđela DELALE Katarina MAČEK STJEPANOVIĆ	COGNITIVE APPRAISAIL OF PARENTAL PUNITIVE AND NON-PUNITIVE BEHAVIOURS	670
Canan YURDAKUL Pınar TINAZ	A SUSTAINABLE LEADERSHIP MODEL TOWARDS THE UNITED NATIONS DEVELOPMENT GOALS	680
Selvihan KILIÇ ATEŞ	JUSTSEEDS ARTISTS COOPERATIVE: PRINTMAKING AND SOCIAL AWARENESS	697

Ahmet VURAL	SUBJECT OF POVERTY (FAQR) AS AN EXAMPLE OF CRITICISM IN HISTORY OF ŞÛFİSM	704
Esra CÖMERT Nuran KANDAZ GELEN Mert ALADAĞ Onur GELİR Fırat İŞLER	INVESTIGATION OF THE PERCEPTIONS OF CHARISMATIC LEADERSHIP ABOUT THE COACHES OF INDIVIDUALS PLAYING TEAM SPORTS	711
Tuğba EYCEYURT BATIR	EVALUATION OF CURRENT DEVELOPMENTS IN ISLAMIC FINANCE WITHIN THE SCOPE OF THE ISLAMIC FINANCE DEVELOPMENT REPORT 2021	721

2004-2021 YILLARI ARASINDA YÜRÜRLÜKTE OLAN MEB EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ GÖREVLENDİRME YÖNETMELİKLERİNİN ATAMA ŞARTLARI VE SINAV KOŞULLARI KAPSAMINDA KARŞILAŞTIRMASI

A COMPARISON OF THE REGULATIONS ON ASSIGNING MANAGERS TO THE EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION BETWEEN 2004-2021 IN THE SCOPE OF APPOINTMENT CONDITIONS AND EXAMINATION CONDITIONS

Aydın GÜVEN

M.E.M. Uzman, Öğretmen,

Directorate of National Education, Master, Teacher

Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR[2]

[2] Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğtim Bilimleri Anabilim Dalı,

Associate Prof. Dr. Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Education, Department of Education Sciences

ÖZET

Bu çalışmanın amacı 2004 ile 2021 yılları arasında yürürlükte olan MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliklerini yönetici kadroları, yönetici görevlendirmede gerekli genel ve özel şartlar, yazılı sınav uygulama esasları, sözlü sınav uygulama esasları, yöneticilik görevi yeterlilikleri kapsamında istenen sertifikalar ve yeniden görevlendirme kriterleri kapsamında görülen benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada incelenen dokümanlar 11.01.2004, 13.04.2007, 24.04.2008, 13.08.2009, 28.02.2013, 04.08.2013, 10.06.2014, 06.10.2015, 22.04.2017, 21.06.2018, 12.01.2019, 09.02.2019 ve 05.02.2021 tarihlerinde resmî gazetede yayınlanan yönetmelikler ve yönetmeliklerde değişiklik yapılmasına dair yayınlanan yönetmeliklerden oluşmaktadır. Yönetmelikler ve yönetmeliklerde değişiklik yapılmasına dair yayınlanan yönetmelikler Resmî Gazete'nin internet sitesi üzerinden elde edildiğinden güvenilir ve geçerli kabul edilmiştir. Yönetmelik metinleri incelenerek belirtilen alanlarda karşılaştırmalar yapılmış elde edilen veriler tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Çalışmada elde edilen en önemli sonuçlar Okul Müdürlüğüne atamada görev süresi şartı sıklıkla değişikliğe uğramış 2013 ve 2014 yıllarında yürürlükte olan yönetmeliklerde doğrudan öğretmenlikten müdürlüğe atama yapılmıştır. 2007, 2008 ve 2017 yıllarında çıkarılan yönetmeliklerde okul yöneticileri için yazılı sınav şartı aranmamıştır. 2019 yılında yapılan değişiklikle yazılı sınavın ÖSYM tarafından yapılması kararlaştırılmıştır. 2021 yılında çıkarılan yönetmelikte yönetici olarak görevlendirileceklere Eğitim Yönetimi Sertifikası alma zorunluluğu getirilmiştir. Okul yöneticisi atama sınavının ÖSYM tarafından merkezi sistemle gerçekleştirilmesi olumlu görülürken sınav içeriğinde okul yöneticilerinin hâkim olmaları gereken mevzuat ve yasal düzenlemelerin arttırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mevzuat, okul yöneticiliği, atama, doküman analizi, nitel araştırma.

ABSTRACT

The aim of this study is to apply the regulations for the appointment of administrators to the educational institutions affiliated to the Ministry of National Education, which were in force between 2004 and 2021, the general and special conditions required for the appointment of administrators, the principles for the application of the written exam, the application principles of the oral exams, the required certificates and reassignment criteria within the scope of the competency of the managerial task. to reveal the similarities and differences seen in the scope. In the study, document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used. Documents examined in the research 11.01.2004, 13.04.2007,

24.04.2008, 13.08.2009, 28.02.2013, 04.08.2013, 10.06.2014, 06.10.2015, 22.04.2017, 21.06.2018, 12.01.2019, 09.02.2019 and the regulations published in the official gazette on 05.02.2021 and the regulations published on making changes in the regulations. The regulations and the regulations published on the amendment of the regulations are accepted as reliable and valid since they are obtained through the website of the Official Gazette. By examining the texts of the regulation, comparisons were made in the specified areas and the data obtained were presented through tables. The most important results obtained in the study, the term of office requirement for the appointment to the School Director has been changed frequently. In the regulations issued in 2007, 2008 and 2017, no written exam requirement was sought for school administrators. With the change made in 2019, it has been decided that the written exam will be held by ÖSYM. In the regulation issued in 2021, it is obligatory to obtain an Education Management Certificate for those who will be appointed as administrators. While it is considered positive that the school administrator assignment exam is carried out by the OSYM with the central system, it is recommended to increase the legislation and legal regulations that school administrators should dominate in the content of the exam.

Keywords: Legislation, school administration, appointment, document analysis, qualitative research.

GİRİŞ

Örgüt kavramı en genel ifadeyle belirli amaçlar doğrultusunda bir araya gelmiş bireylerin oluşturduğu koalisyon olarak ifade edilebilir (Bursalıoğlu, 2013, s.5). Fakat örgüt sistemi sosyal ilişkilerin odak noktasını oluşturduğu karmaşık bir ilişkiler ağı olması sebebiyle anlaşılması oldukça güç bir yapıdır. Örgüt kavramının açıklanmasında sosyal bilimler alanında farklı bakış açılarına sahip üç sistem yaklaşımı ön plana çıkmaktadır. Örgüt yapısına farklı açılardan bakan bu üç yaklaşım birbiriyle çelişen yönlere sahip olmasının yanında birbirlerini tamamlayıcı yönlere sahiptir. Rasyonel sistem yaklaşımı örgütleri çeşitli amaçları gerçekleştirmek amacıyla kurulan verimli bir makine olarak görmektedir. Rasyonel sistem yaklaşımına bir tepki olarak ortaya çıkan doğal sistem yaklaşımına göre örgütlerin amacına ulaşmasında temel unsur örgüt içerisinde uyumlu ve dinamik ilişkilerin geliştirilmesi olarak görülmektedir. Açık sistem yaklaşımı ise rasyonel sistem ve doğal sistemde yer verilmeyen dış faktörlere önem vermekte ve çevresel faktörlerin örgütlerin işleyişinde önemini vurgulamaktadır (Hoy ve Miskel, 2015, s. 8-18). Okullar ise temel amacı öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin gerçekleştirildiği hizmet örgütleri olarak açıklanmaktadır. Okulların bu amacı doğrultusunda öğrenen örgütler olması bir gerekliliktir. Okul örgütlerinde katılımcıların kendini gerçekleştirme ve birlikte öğrenmeyi öğrenme amaçları doğrultusunda kendilerini adamaları gerekmektedir (Hoy ve Miskel, 2015, s. 33).

Okulların temel amacının eğitim öğretim faaliyetleri gerçekleştirmektir. Ülkenin kültürel değerlerini öğrencilere kazandırmak ve içinde yaşadığı topluma uyumlu görgü kurallarına hâkim bireyler yetiştirmek bir ülkenin geleceği için kritik öneme sahiptir. Ayrıca akademik yönden donanımlı meslek hayatında ihtiyaç duyacağı bilgilere sahip kendini yetirtirmiş bireyler yetiştirmek, gerek bir sonraki eğitim kademesine hazırlık gerekse iş hayatına hazırlık anlamında yeterli bireyler olmalarını sağlamak oldukça önemlidir. Bir okulun bu amaçlara ulaşmasında en önemli öğe eğitim öğretim faaliyetlerini yürüten öğretmenlerdir. (Çubukçu ve Girmen, 2006, s.125) Bununla birlikte okulların vizyon ve misyonlarında belirtilen bu amaçlarına ulaşmasında öğretmenlerin motivasyon düzeyleri, eğitim öğretim ortamlarının donanımı, temizliği ve bakımı, ılımlı bir okul kültürü ve iklimi oluşturulması gibi birçok konuda sorumluluk okul yöneticilerinin üzerindedir. Okulların amaçlarına ulaşmasında etkili birer örgüt haline gelmeleri için okulların en önemli unsurlarından birini oluşturan okul yöneticilerinin etkili yöneticilik becerilere sahip hale gelmesi, bu özelliklerin okul yöneticilerinin rol tanımlarında, atama ve terfii kriterlerinde esas alınması oldukça önemlidir (Balcı, 2014, s.129).

Eğitim öğretimin oldukça önemli hale geldiği bilgi çağında okulların amaçlarına ulaşmasında eğitim kurumuna uygun vizyon geliştirme, öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin etkililiğini arttırma, etik ilkelere dayalı şeffaf bir yönetim anlayışı sergileme ve toplumsal ilişkileri üst düzeye taşıma konularında okul yöneticilerinden beklentiler oldukça artmıştır (Altın ve Vatanartıran, 2014, s.18). Okul yöneticilerinin bu amaçlara ulaşmada okulun genel yapısını analiz ederek öncelikli hedefleri belirleme, etkili bir finansal yönetim becerisi sergileme, eğitim öğretim programlarının etkili şekilde uygulanmasını sağlama, okulun kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılmasını teşvik etme ve halkla olumlu ilişkiler

kurulması konularında beceri sahibi olmaları gerekmektedir. 21. yüzyıl koşullarında okul yönetimlerinden artan beklentiler okul yöneticilerinin liyakate dayalı bir sistemle seçilmesini ve atanmasını, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim faaliyetleri ile becerilerinin geliştirilmesini önemli kılmaktadır.

Okul yöneticilerinin belirlenmesi sürecinde seçim ve atama aşamaları oldukça önemlidir. Atama süreci üç aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada atamaya uygun boş kadrolar tespit edilerek uygun adaylar belirlenmektedir. İkinci aşamada belirlenen adaylar arasından atama işlemi gerçekleştirilmekte, üçüncü aşamada ise ataması gerçekleştirilen adayların görevlerine başlaması sağlanmaktadır. (Güçlü ve Diğerleri, 2016, s.53). Dünya genelinde gelişmiş ülkeler dışında diğer ülkelerde okul yöneticilerinin geliştirilmesi amacıyla yürütülen hazırlık programları bulunmamaktadır. Okul yöneticiliği için lisans derecesine sahip olmak ve belirli bir süre öğretmenlik yapmış olmak yeterli görülmektedir. Mesleğinde başarılı öğretmenler arasından çeşitli kriterlere bağlı olarak yapılan seçim sonrası okul yöneticilerinin becerilerinin arttırılması amacıyla hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi okul yöneticisi yetiştirilmesinde temel yöntem olarak kullanılmaktadır. Fakat uygulanan okul yöneticisi yetiştirme programları okul yönetiminde yaşanan uygulama sorunlarıyla yeterince ilişkilendirilmediğinden yetersiz kalmaktadır (Altın ve Vatanartıran, 2014, s.19). Türkiye'de uygulanan okul yöneticisi yetiştirme programı diğer ülkelere benzer bir yapı göstermektedir. Bu duruma bağlı olarak diğer ülkelerde yaşanan sorunlar ülkemizde de görülmektedir.

Türkiye'de eğitim sisteminin daha verimli işlemesi amacıyla nitelikli okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve göreve getirilmesinin gerekliliği ilk kez 7. Milli Eğitim Şûrası'nda gündeme gelmiştir. 1963 yılında Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesi (MEHTAP) raporunda Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyaç duyduğu nitelikli eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde ilgili bölümlerinin açılması planlanmıştır. İlerleyen süreçte 11. Millî Eğitim Şûrası (1982), 14. Millî Eğitim Şûrası (1993) ve 15. Millî Eğitim Şûrası'nda (1996) eğitim yöneticiliğinin daha nitelikli hale getirilmesi amacıyla eğitim yöneticiliğinde uzmanlaşmanın esas olması, liyakate önem verilmesi, eğitim yöneticiliğinin politikadan uzak hale getirilmesi, maddi koşulların iyileştirilmesi, yetki ve sorumlulukların düzenlenmesi amacıyla kararlar alınmıştır (Taş ve Önder, 2010, s.175) Alınan bu kararlar ilk kez 23.09.1998 tarih ve 23472 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik" ile uygulamaya geçirilmiştir. Çıkarılan bu yönetmelik sonucu Türk eğitim tarihinde ilk defa okul yöneticiliğinde hizmet öncesi eğitim uygulanması hayata geçirilmiş uzun yıllardır devam eden çıraklık uygulaması rafa kaldırılmıştır. Tüm bu olumlu gelişmelere rağmen hizmet öncesi eğitim planının içeriğinin saha koşullarına uygun olmaması ve atamada yaşanan aksaklıklara bağlı olarak sorunlara yol açmıştır. Sorunların çözülmesi amacıyla 2003 ve 2010 yılları arasında 30 adet yönetmelik ve genelge çıkartılmıştır (Altın ve Vatanartıran, 2014, s.19; Taş ve Önder, 2010, s.175). 2010 yılından günümüze kadar yönetici atama konusunda 9 yönetmeliğin çıkarılmış olması Türk eğitim sisteminde eğitim yönetimi, eğitim yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi alanlarında yaşanan sorunların günümüze kadar devam ettiğinin göstergesi niteliğindedir.

Bu çalışmanın amacı 2004 ile 2021 yılları arasında yürürlükte olan MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliklerini yönetici kadroları, yönetici görevlendirmede gerekli genel ve özel şartlar, yazılı sınav uygulama esasları, sözlü sınav uygulama esasları, yöneticilik görevi yeterlilikleri kapsamında istenen sertifikalar ve yeniden görevlendirme kriterleri kapsamında görülen benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. (Taş ve Önder (2010) tarafından yapılan araştırmada 2004 ve 2010 yılları arasında yürürlükte olan Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmeliklerde temel ilkeler, yönetici ve okul müdürü olarak atanacaklarda aranacak genel ve özel şartlar başlığı altında incelenmiştir. Ergün (2019) tarafından yapılan araştırmada 1998-2018 yıllarında yürürlükte olan yönetici atama yönetmeliklerindeki müdür değerlendirme formları incelenmiştir.

YÖNTEM

Yıldırım ve Şimşek (2016)'ya göre mevcut duruma karşı algıların gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya koyulması amacıyla nitel süreçlerin takip edildiği araştırma yöntemi nitel araştırma olarak tanımlanabilir. MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliklerinin sıklıkla

değişmesi bu alanda yaşanan bazı sorunların olduğunu göstermektedir. Çıkarılan yönetmeliklerde sıklıkla değişime uğrayan bölümlerin tespit edilerek ortaya koyulması yaşanan sorunun tespitinde oldukça önemlidir. Bu sebeple bu çalışma nitel araştırma yöntemiyle düzenlenmiştir. Araştırmada 2004-2021 yılları arasında çıkarılmış olan MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliklerinin incelenmesi amacına bağlı olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman analizi araştırılması hedeflenen konuda hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesinden oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.189).

Araştırmada Veri Toplama

Araştırmada 2004-2021 yılları arasında yayınlanmış olan 11 adet yönetmelik ve 2 adet yönetmeliklerde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik incelenmiştir. İncelenen yönetmelikler resmî gazetenin web sayfasından elde edildiğinden geçerli ve güvenilir kabul edilmişlerdir.

Veri Analizi, Verilerin Sunumu

Araştırmada ilgili yönetmelikler tanımlanan yönetici kadroları, yöneticilerde aranan genel ve özel şartlar, yazılı sınav uygulama esasları, sözlü sınav uygulama esasları, yöneticilik becerileri kapsamında alınması gereken sertifikalar ve yeniden görevlendirme kriterleri kapsamında incelenmiştir. Elde edilen veriler veri içeriğine göre metin ve tablolarla sunularak yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde yönetmeliklerde tanımlanmış yöneticilik kadroları, yönetici atamalarında aranan genel şartlar, yönetici atamalarında aranan özel şartlar, yazılı sınav uygulamaları, sözlü sınav uygulamaları, yöneticilik becerileri kapsamında istenilen sertifikalar, yeniden görevlendirme koşulları farklı başlıklar altında incelenerek yorumlanmıştır.

Yönetici Kadroları

MEB'e bağlı eğitim kurumlarında görevlendirilecek yöneticilere ilişkin kadro unvanları Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1: MEB'e bağlı eğitim kurumu yöneticilerinin kadro unvanlarının 2004-2021 yılları arasında yayınlanmış yönetmeliklere göre dağılımı

Yönetmelikler / Kadrolar	Müdür Yardımcısı	Müdür Başyardımcısı	Müdür	Egitim Kampüsü Müdürlügü
11.01.2004	+	+	+	-
13.04.2007	+	+	+	+
24.04.2008	+	+	+	-
13.08.2009	+	+	+	-
28.02.2013	+	+	+	-
04.08.2013	+	+	+	-
10.06.2014	+	+	+	-
06.10.2015	+	+	+	-
22.04.2017	+	+	+	-
21.06.2018	+	-	+	-
12.01.2019	+	-	+	-
09.02.2019	+	-	+	-
05.02.2021	+	+	+	-

Tablo 1'de yer alan verilere göre MEB'e bağlı eğitim kurumlarının temel yönetici kadrolarının Müdür, Müdür Başyardımcısı ve Müdür Yardımcısından oluştuğu görülmektedir. Eğitim sisteminde gerçekleştirilen değişimlere bağlı olarak 2007 yılında yayınlanan yönetmelikte Eğitim Kampüsü

Müdürlüğü kadrosu tanımlanmış fakat bu uygulama 2008 yılında kaldırılmıştır. Bu dönemde yeni uygulamaların hayata geçirilmek istendiği fakat bu uygulamalarda başarılı olunamadığı görülmektedir.

Eğitim kurumlarının temel yönetici kadrolarından olan Müdür Başyardımcılığı unvanı 2018 yılında yayınlanan yönetmelikle kaldırılmıştır. 2019 yılında çıkarılan yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmeliklerde bu unvan konusunda düzenleme yapılmamıştır fakat bu unvan 2021 yılında yayınlanan yönetmelikle tekrar yürürlüğe konulmuştur. Bu durum Müdür Başyardımcılığı görevine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Özellikle öğrenci, öğretmen ve yönetici sayısının fazla olduğu eğitim kurumlarında daha organize olmuş bir yönetim anlayışının sergilenebilmesi amacıyla bu kadro unvanının varlığı önemli görülmektedir.

Yöneticilik Görevlendirmelerinde Aranan Genel ve Özel Şartlar

Bu çalışmada incelenecek olan yöneticiliğe atamada aranan genel ve özel şartlar, atamada cinsiyet önceliği, atamada branş önceliği, görev süresi şartları yöneticiliğe atamada uygulanan yazılı ve sözlü sınav uygulamaları, yöneticilik becerileri kapsamında istenilen sertifikalar bu başlık altında incelenecektir.

Tablo 2: MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici atamada aranan genel şartlar

Yönetmelikler / Şartlar	Eğitim Düzeyi	Sicil Notu Düzeyi	Disiplin Cezası Durumu	Adli veya İdari Soruşturma Geçmişi	Zorunlu Hizmet Yükümlülüğü
11.01.2004	Yükseköğrenim görmüş olmak.	Son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla varsa son üç yıllık sicil notu iyi dereceden aşağı olmamak.	Aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak.	Son üç yıllık hizmet süresi içinde varsa yöneticilik görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü tamamlamış veya muaf olmak.
13.04.2007	Yükseköğrenim görmüş olmak.	Son yıla ait sicil notu iyi derecede ve varsa son üç yıllık sicil notu ortalaması iyi derecede olmak.	Aylıktan kesme veya maaş kesimi cezasından daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak.	Son üç yıllık hizmet süresi içinde varsa yöneticilik görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
24.04.2008	Yükseköğrenim görmüş olmak.	Son yıla ait sicil notu iyi olmak kaydıyla son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 puandan aşağı olmamak.	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Son üç yıllık hizmet süresi içinde yöneticilik görevi olanların yöneticilik görevi adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
13.08.2009	Yükseköğrenim görmüş olmak.	Varsa son üç yıllık sicil notu ortalaması olumlu olmak.	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Yöneticilik görevi, son üç yıllık hizmet süresi içinde adli veya idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
28.02.2013	**Yükseköğrenim mezunu öğretmen olmak.**	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	**Zorunlu çalışma yükümlülüğü şartı yoktur.**
04.08.2013	**Yükseköğrenim mezunu öğretmen olmak.**	**Sicil notu şartı yoktur.**	Aylıktan kesme veya daha ağır bir disiplin cezası almamış olmak.	Adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	**Zorunlu çalışma yükümlülüğü şartı yoktur.**

10.06.2014	Yükseköğretim mezunu olmak.	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Görevlendirildiği tarih itibariyle adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	**Zorunlu çalışma yükümlülüğü şartı yoktur.**
06.10.2015	Yükseköğretim mezunu olmak.	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Başvurunun son günü itibariyle adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
22.04.2017	Yükseköğretim mezunu olmak.	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Değerlendirme başvurusunun son günü itibariyle adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
21.06.2018	Yükseköğretim mezunu olmak.	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Yazılı sınav başvurusunun son günü itibariyle adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.
05.02.2021	Yükseköğretim mezunu olmak.	**Sicil notu şartı yoktur.**	**Disiplin cezası almamış olmak şartı yoktur.**	Yazılı sınav başvurusunun son günü itibariyle adli veya idari soruşturma sonucu son dört yıl içinde yöneticilik görevi üzerinden alınmamış olmak.	Zorunlu hizmet bölgesi alanları için zorunlu çalışma yükümlülüğünü ertelemiş, tamamlamış veya muaf olmak.

Tablo 2'de yer alan verilere göre MEB'e bağlı eğitim kurumlarına atanacak yöneticilerde aranan eğitim düzeyi şartının tüm yönetmeliklerde yükseköğrenim mezunu olmak olduğu görülmektedir. Bunun yanında 28.02.2013 ve 04.08.2013 tarihinde çıkarılan yönetmeliklerde bu şartın yükseköğrenim mezunu öğretmen olmak şartı şeklinde yer aldığı görülmektedir. Sicil notu puan şartı bazı değişikliklere uğramasına rağmen 28.02.2013 tarihinde çıkarılan yönetmeliğe kadar uygulanmasına rağmen bu yönetmelikte ve sonraki yönetmeliklerde aranmamıştır. Disiplin cezası ile ilgili şartlar 11.01.2004, 13.04.2007 ve 04.08.2013 tarihlerinde yayınlanan yönetmeliklerde aranırken diğer yönetmeliklerde bu şart aranmamıştır. Adli veya idari soruşturma sonucu yöneticilik görevinden alınmamış olmak şartı süre değerinin değişmesine rağmen tüm yönetmeliklerde aranmıştır. Zorunlu hizmet yükümlülüğüne bağlı şartlar yalnızca 2013 ve 2014'te çıkarılan yönetmeliklerde aranmamıştır. Genel durum incelendiğinde 2004'ten itibaren çıkarılan yönetmeliklerde aranan şartlar zaman içerisinde daha esnek hale gelirken en az şartın arandığı yönetmeliklerin 2013 ve 2014'te çıkarılan yönetmelikler olduğu görülmektedir.

Tablo 3: MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici olarak atanacaklarda aranan branş ve cinsiyet öncelikleri

Yönetmelikler / Şartlar	Cinsiyet Önceliği	Branş Önceliği Şartı	Branş Önceliği Olan Okul veya Kurumlar
11.01.2004	Yok.	Var. (Tercih sebebi)	Mesleki ve teknik öğretim kurumlarına atamada puan eşitliği durumunda bölüm, atölye ve laboratuvar şefi olmak tercih sebebi sayılmaktadır.
13.04.2007	Yok.	Var. (Zorunluluk)	* Rehberlik ve Araştırma merkezi yöneticiliklerine atamada rehber öğretmen veya özel eğitim öğretmeni olmak. * Turizm eğitim merkezlerine atanacaklarda turizm otelcilik grubu veya muhasebe öğretmeni olmak.
24.04.2008	Yok.	Var. (Zorunluluk) İhtiyaç karşılanamazsa diğer alanlardan atama yapılabilir.	* Rehberlik ve Araştırma merkezi yöneticiliklerine atamada rehber öğretmen veya özel eğitim öğretmeni olmak. * Turizm eğitim merkezlerine atanacaklarda turizm otelcilik grubu veya muhasebe öğretmeni olmak. * Anadolu statülü eğitim kurumlarına, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ve bilim sanat merkezlerine bu eğitim kurumlarında görev yapan veya yapmış olanlar arasından atama yapılır.
13.08.2009	Yok.	Var. (Zorunluluk) İhtiyaç karşılanamazsa diğer alanlardan atama yapılabilir.	* Rehberlik ve Araştırma merkezi yöneticiliklerine atamada rehber öğretmen veya özel eğitim öğretmeni olmak. * Okul öncesi eğitim kurumlarına atanmak için okul öncesi veya çocuk gelişimi öğretmeni olmak. * Turizm eğitim merkezlerine atanacaklarda turizm otelcilik grubu meslek dersi öğretmeni olmak. *Mesleki ve teknik eğitim kurumlarına müdür olarak atanacaklarda kuruma laboratuvar veya meslek dersi öğretmeni olarak atanabilecek durumda olmak. * Anadolu statülü eğitim kurumlarına, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ve bilim sanat merkezlerine bu eğitim kurumlarında görev yapan veya yapmış olanlar arasından atama yapılır.
28.02.2013	Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumlarının en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır.	Yok.	Yok.

04.08.2013	Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır.	Var. (Zorunluluk)	* Anadolu statülü eğitim kurumlarına, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ve bilim sanat merkezlerine bu eğitim kurumlarında görev yapan veya yapmış olanlar arasından atama yapılır. * İmam hatip ortaokulu ve liseleri ile mesleki ve teknik eğitim kurumlarının müdür yardımcılarının en az birisi meslek dersi öğretmeni adaylar arasından öncelikli olarak atanır.
10.06.2014	* Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır. * Karma eğitim yapan kurumlardan 3 ve daha fazla müdür yardımcısı olan kurumların müdür yardımcılarından en az biri kadın adaylar arasından atanır.	Var. (Zorunluluk)	*Kurum türüne göre branş önceliği olan okullar. (En az bir müdür yardımcısı alan öğretmenlerinden atanır.) *İmam Hatip Ortaokulları. *İmam Hatip Liseleri. *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları. * Sosyal Bilimler Liseleri. * Güzel Sanatlar Liseleri. *Spor Liseleri. * Özel Eğitim Kurumları
06.10.2015	* Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır. * Karma eğitim yapan kurumlardan 3 ve daha fazla müdür yardımcısı olan kurumların müdür yardımcılarından en az biri kadın adaylar arasından atanır. (İhtiyaç karşılanamazsa erkek öğretmenler arasından görevlendirme yapılır.)	*Var. (Zorunluluk) *İhtiyaç karşılanamazsa farklı alanlardan atama yapılabilir.	*Kurum türüne göre branş önceliği olan okullar. *İmam Hatip Liseleri. *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları. * Sosyal Bilimler Liseleri. * Güzel Sanatlar Liseleri. *Spor Liseleri. * Özel Eğitim Kurumları *Anaokulları (Okul Öncesi Kurumlar) *İlkokullar *Adı geçen eğitim kurumlarında müdürlük görevine başvuran alan öğretmenlerine ilave puan verilmektedir. * Adı geçen eğitim kurumlarına müdür başyardımcısı olmak için alan öğretmeni olmak zorunludur. * Adı geçen eğitim kurumlarının en az bir müdür yardımcısı okul türüne uygun alan öğretmenlerinden görevlendirilir.
22.04.2017	* Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır. * Karma eğitim yapan kurumlardan 3 ve daha fazla müdür yardımcısı olan kurumların müdür yardımcılarından en az biri kadın adaylar arasından atanır. (İhtiyaç karşılanamazsa erkek öğretmenler arasından görevlendirme yapılır.)	*Var. (Zorunluluk) *İhtiyaç karşılanamazsa farklı alanlardan atama yapılabilir.	*Kurum türüne göre branş önceliği olan okullar. *İmam Hatip Liseleri. *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları. * Sosyal Bilimler Liseleri. * Güzel Sanatlar Liseleri. *Spor Liseleri. * Özel Eğitim Kurumları *Anaokulları (Okul Öncesi Kurumlar) *İlkokullar *Adı geçen eğitim kurumlarında müdürlük görevine başvuran alan öğretmenlerine ilave puan verilmektedir. * Adı geçen eğitim kurumlarına müdür başyardımcısı olmak için alan öğretmeni olmak zorunludur. * Adı geçen eğitim kurumlarının en az bir müdür yardımcısı okul türüne uygun alan öğretmenlerinden görevlendirilir.

21.06.2018	* Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır. * Karma eğitim yapan kurumlardan 3 ve daha fazla müdür yardımcısı olan kurumların müdür yardımcılarından en az biri kadın adaylar arasından atanır. (İhtiyaç karşılanamazsa erkek öğretmenler arasından görevlendirme yapılır.)	*Var. (Zorunluluk) *İhtiyaç karşılanamazsa farklı alanlardan atama yapılabilir.	*Kurum türüne göre branş önceliği olan okullar. *İmam Hatip Liseleri. *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları. * Sosyal Bilimler Liseleri. * Güzel Sanatlar Liseleri. *Spor Liseleri. * Özel Eğitim Kurumları *Anaokulları (Okul Öncesi Kurumlar) *İlkokullar *Adı geçen eğitim kurumlarında müdürlük görevine başvuran alan öğretmenlerine ilave puan verilmektedir. * Adı geçen eğitim kurumlarının en az bir müdür yardımcısı okul türüne uygun alan öğretmenlerinden görevlendirilir. Müdür yardımcısı görevlendirmeye İmam hatip ortaokulları dahil edilmiştir.
09.02.2019		*Var. (Zorunluluk) *İhtiyaç karşılanamazsa farklı alanlardan atama yapılabilir.	*İmam hatip liseleri ve mesleki ve teknik eğitim kurumlarına müdür olarak atanacaklara okul türüne göre alan öğretmeni olma zorunluluğu getirilmiştir.
05.02.2021	* Yatılı kız öğrencisi bulunan eğitim kurumları ve tüm öğrencileri kız olan kurumlara en az bir müdür yardımcısı kadın öğretmenler arasından atanır. * Karma eğitim yapan kurumlardan 3 ve daha fazla müdür yardımcısı olan kurumların müdür yardımcılarından en az biri kadın adaylar arasından atanır. (İhtiyaç karşılanamazsa erkek öğretmenler arasından görevlendirme yapılır.)	*Var. (Zorunluluk) *İhtiyaç karşılanamazsa farklı alanlardan atama yapılabilir.	*Kurum türüne göre branş önceliği olan okullar. *İmam Hatip Liseleri. *Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları. * Sosyal Bilimler Liseleri. * Güzel Sanatlar Liseleri. *Spor Liseleri. * Özel Eğitim Kurumları *Anaokulları (Okul Öncesi Kurumlar) *İlkokullar *Adı geçen eğitim kurumlarında müdürlük ve müdür başyardımcılığı görevine başvuran alan öğretmenlerine ilave puan verilmektedir. * Adı geçen eğitim kurumlarına ve imam hatip ortaokullarına en az bir müdür yardımcısı okul türüne uygun alan öğretmenlerinden görevlendirilir. *İmam hatip liseleri, mesleki ve teknik eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, güzel sanatlar liseleri, spor liselerine yönetici olarak atanacaklara okul türüne göre alan öğretmeni olma zorunluluğu getirilmiştir.

Tablo 3'te yer alan veriler incelendiğinde 28.02.2013 tarihinde yayınlanan yönetmelikten itibaren kadın yöneticilerin atanmasında pozitif ayrımcılık yapılmaya başlandığı görülmektedir. Bu düzenleme 10.06.2014'te yayınlanan yönetmelikte son halini almış ve değiştirilmeden uygulanmaya devam etmektedir. Bu durum kadın yöneticilere belirli eğitim kurumlarında öncelik verilmesinin hem sahada hem mevzuat anlamında olumlu sonuçlarının olduğunu göstermektedir. Çeşitli okul türlerinde okul türüne göre atanacak yöneticilere alan zorunluluğu getirilmesi veya atanacaklara ilave puan verilmesi uygulaması yıllar geçtikçe geliştirilerek uygulanmıştır. 28.02.2013 yılında yayınlanan yönetmelikte yer verilmeyen alan önceliği uygulaması 04.08.2013 tarihinde yayınlanan yönetmelikte yeniden uygulamaya geçirilmiştir. Okul türlerine göre alan önceliği tanınan yöneticilerin bu okullara atanması uygulamasının yıllar geçtikçe daha detaylı bir şekilde uygulanmaya devam edilmesi bu uygulamanın başarılı olduğu ve olumlu dönütler aldığını göstermektedir. Yönetici olarak görevlendirileceklerde aranan alan önceliği şartı ve ilave puan uygulamalarının yanında 2004-2021 yılları arasında yayınlanan

yönetmeliklerde belirtilen en önemli şart yönetici olarak görevlendirileceklerin atanacakları kurum itibariyle branşı kapsamında okutabileceği ders görevi olması şartıdır.

Tablo 4: MEB'e bağlı eğitim kurumlarına görevlendirilecek yöneticilerde aranan görev süresi şartları

Yönetmelikler	Müdür Yardımcılığı Süre Şartı	Müdür Başyardımcılığı Süre Şartı	Okul Müdürlüğü Süre Şartı
11.01.2004	*En az iki yıl öğretmen olarak görev yapmış olmak.	*En az bir yıl müdür yardımcılığı görevi yapmış olmak.	*Kurum tipine göre 1 ila 5 yıl arasında yöneticilik görevi yapmış olmak.
13.04.2007	*Kurum tipine göre öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olmak ila 5 yıl arasında görev yapmış olmak.	* En az bir yıl yöneticilik görevi yapmış olmak.	*Kurum tipine göre 1 ila 3 yıl arasında yöneticilik görevi yapmış olmak.
24.04.2008	*Öğretmenlikte adaylığı kaldırılmış olmak.	* En az bir yıl yöneticilik görevi yapmış olmak.	*Kurum tipine göre 1 ila 3 yıl arasında yöneticilik görevi yapmış olmak.
13.08.2009	*Bakanlık kadrolarında en az üç yıl öğretmen olarak görev yapmış olmak.	* En az bir yıl yöneticilik görevi yapmış olmak.	*Kurum tipine göre 1 ila 3 yıl arasında yöneticilik görevi yapmış olmak.
28.02.2013	*En az üç yıl öğretmen olarak görev yapmış olmak.	*Müdür yardımcıları arasından seçilir.	*En az beş yıl öğretmen olarak görev yapmış olmak.
04.08.2013	*En az iki yıl asıl öğretmen olarak görev yapmış olmak.	*Müdür yardımcıları arasından seçilir.	* En az bir yıl müdür başyardımcılığı veya müdür yardımcılığı yapmış olmak.
10.06.2014	*Bakanlık kadrolarında asaleten en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. *Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak.	*Bakanlık kadrolarında asaleten en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. *Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak.	*Müdür olarak görev yapmış olmak. *Müdür başyardımcısı olarak iki yıl görev yapmış olmak. *Kurucu müdür, müdür yardımcısı, müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya müdür başyardımcılığı dahil en az üç yıl görev yapmış olmak. *En az sekiz yıl öğretmenlik yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak.

06.10.2015	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. *Bakanlık kadrolarında adaylık dahil en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. *Bakanlık kadrolarında adaylık dahil en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür olarak görev yapmış olmak. *Müdür başyardımcısı olarak iki yıl görev yapmış olmak. *Kurucu müdür, müdür yardımcısı, müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya müdür başyardımcılığı dahil en az üç yıl görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak.
22.04.2017	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. * Adaylık dahil en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. * Adaylık dahil en az dört yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür olarak görev yapmış olmak. *Kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya toplam en az bir yıl görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak.
21.06.2018	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. * Adaylık dahil en az iki yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Kadro kaldırılmıştır.	*Müdür olarak görev yapmış olmak. *Kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya toplam en az bir yıl görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak.
05.02.2021	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. * Adaylık dahil en az iki yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak. * Adaylık dahil en az iki yıl öğretmenlik yapmış olmak.	*Müdür olarak görev yapmış olmak. *Kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve müdür yetkili öğretmen olarak ayrı ayrı veya toplam en az bir yıl görev yapmış olmak. *Şube müdürlüğü veya daha üst düzey yöneticilik yapmış olmak.

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde MEB'e bağlı eğitim kurumlarında yönetici kadrolarında görevlendirilecek olanlarda aranan görev süresi şartlarının sıklıkla değiştiği görülmektedir. 11.01.2004'te yayınlanan yönetmelikten 05.02.2021 tarihinde yayınlanan yönetmeliğe kadar çıkarılan yönetmeliklerde genel olarak kadrolar için öngörülen görev süresi şartının azaldığı görülmektedir. Özellikle 28.02.2013 ve 10.06.2014 tarihinde yayınlanan yönetmeliklerde kurum müdürü olarak görevlendirileceklerde aranan daha alt kademe görevlerde yöneticilik yapmış olma şartının kaldırılarak öğretmenlik görevinden doğrudan müdürlük görevine atamanın mümkün kılındığı görülmektedir. Bu iki yönetmelikte bir yıl içerisinde değişikliğe uğramış daha sonra yayınlanan yönetmeliklerde süre şartı devam ettirilmiştir. Müdür başyardımcılığı görevine atamada 2013 yılında çıkarılan yönetmelikte görev

süresi şartı aranmamış doğrudan atanmış müdür yardımcıları arasından atama yapılması öngörülmüştür. Fakat bu yönetmelikler çok geçmeden yürürlükten kaldırılmıştır.

Tablo 5: MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirmede uygulanan yazılı ve sözlü sınav uygulama esasları

Yönetmelikler	Öngörülen Değerlendirme Şartları	Yazılı Sınav Uygulayıcıları	Yazılı Sınav İçeriği
11.01.2004	*Yazılı Sınav (Müdür Yardımcılığı). *Sözlü Sınav (Müdürlük).	*MEB (Ölçme, Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi).	*Türkçe dilbilgisi-kompozisyon: %20 *Atatürk İlkeleri ve Türk İnkılap Tarihi ve ulusal güvenlik: %15 *Kamu yönetimi mevzuatı: %15 *Genel Kültür: %15 *Milli Eğitim mevzuatı, eğitim yönetimi ve Türk eğitim sistemi ile ilgili temel bilgiler: %20 *Eğitim kurumlarının özellikleri: %15
13.04.2007	*Sınav şartı bulunmamaktadır.		
24.04.2008	*Sınav şartı bulunmamaktadır. *Ek yönetici değerlendirme formuyla atama yapılır.		
13.08.2009	*Yazılı sınav (Müdürlük, Müdür yardımcılığı).	MEB (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü)	**Müdür Yardımcılığı Sınavı Konu Dağılımı** *Türkçe-dilbilgisi %10 *Resmi yazışma kuralları: %5 *Atatürk İlkeleri ve Türk İnkılap Tarihi ve ulusal güvenlik: %10 *T.C. Anayasa: %9 *Genel esaslar: %3 *Temel hak ve ödevler: %3 *Cumhuriyetin temel Organları: %3 *Genel Kültür: %6 *Mevzuat: %60 **Müdürlük Sınavı Konu Dağılımı** *Türkçe-dilbilgisi %10 *Resmi yazışma kuralları: %4 *Halkla ilişkiler ve iletişim becerileri: %4 *Okul yönetimi: %4 *Yönetimde insan ilişkileri: %4 *Okul geliştirme: %4 *Eğitim ve öğretimde etik: %5 *Türk idare sistemi ve protokol: %5 *Mevzuat: %60
28.02.2013	*Yazılı sınav (Müdürlük, Müdür yardımcılığı). %50 *Sözlü sınav (Müdürlük, Müdür yardımcılığı). %30 *Ek yönetici değerlendirme formu. %20	MEB (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü)	*Türkçe-dilbilgisi %10 *Resmi yazışma kuralları: %5 *Halkla ilişkiler ve iletişim becerileri: %4 *Okul yönetimi: %4 *Yönetimde insan ilişkileri: %4 *Okul geliştirme: %4 *Eğitim ve öğretimde etik: %5 *Türk idare sistemi: %2 *Protokol: %2 *Mevzuat: %60

04.08.2013	**Müdürlük** *Yazılı sınav. %70 *Sözlü sınav. %30 *Ek yönetici değerlendirme formu. **Müdür Yardımcılığı** *Yazılı sınav. *Ek yönetici değerlendirme formu.	MEB (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü)	*Türkçe-dilbilgisi %10 *Yönetimde insan ilişkileri: %4 *Okul yönetimi ve geliştirme: %10 *Eğitim-öğretim liderliği: %10 *Eğitim ve yönetimde etik: %4 *Türk idare sistemi: %5 *Protokol: %2 *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi: %2 *Genel Kültür: %8 *Mevzuat: %45
10.06.2014	**Müdürlük** * Ek yönetici değerlendirme formu. *Sözlü Sınav.	Yazılı sınav uygulaması yoktur.	
06.10.2015	**Müdürlük** *Ek yönetici değerlendirme formu. *Sözlü sınav. **Müdür Yardımcılığı** *Yazılı sınav.	*Bakanlık veya Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi.	*Türkçe-dilbilgisi %10 *Genel Kültür: %10 *Resmi yazışma kuralları: %4 *Halkla ilişkiler ve iletişim becerileri: %4 *Okul yönetimi: %4 *Yönetimde insan ilişkileri: %4 *Okul geliştirme: %4 *Eğitim ve öğretimde etik: %5 *Türk idare sistemi ve protokol: %5 *Mevzuat: %50
22.04.2017	* Ek yönetici değerlendirme formu. *Sözlü Sınav.	*Yazılı sınav uygulaması yoktur.	
21.06.2018	*Yazılı sınav. %60 *Sözlü sınav. %40	*Bakanlık Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü	*Okul yönetimi ve halkla ilişkiler: %10 *Türkçe-dilbilgisi %10 *Genel Kültür: %10 *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi: %10 *Resmi yazışma ve protokol kuralları: %5 *Değerler eğitimi: %5 *Eğitim ve öğretimde etik: %5 *Yaşam becerileri ve sosyal etkinlik: %5 *Mevzuat: %40
12.01.2019	*Yazılı sınav. %80 *Sözlü sınav. %20	*Bakanlık Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü veya Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı	*Genel kültür ve genel yetenek: %35 *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi: %10 *Değerler eğitimi: %5 *Eğitim ve öğretimde etik: %5 *Eğitim bilimleri: %35 *Mevzuat: %10
05.02.2021	*Yazılı sınav. %50 *Ek yönetici değerlendirme formu. %30 *Sözlü sınav. %20	*Bakanlık Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü veya Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı	*Genel kültür: %20 *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi: %10 *Değerler eğitimi: %10 *Eğitim ve öğretimde etik: %10 *Eğitim bilimleri: %30 *Mevzuat: %20

Tablo 5'te yer alan veriler incelendiğinde MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliklerinde adayların değerlendirilmesi kriterlerinin sıklıkla değiştiği görülmektedir. 13.04.2007 tarihinde çıkarılan yönetmelikte herhangi bir sınav şartının bulunmamasının yanında istekli adaylar arasından Milli Eğitim Müdürlüğünün teklifi üzerine Valilikçe atama yapıldığı görülmektedir. 28.02.2013 yılında çıkarılan yönetmelikte adaylara sınav şartı uygulanmasına rağmen bu sınavlarda başarılı olmuş üç aday arasından valiliklerce atama yapıldığı tespit edilmiştir. Bu yönetmeliklerde atamalarda puan üstünlüğünün esas alınacağı belirtilmemiştir.

Yayınlanan 11 yönetmelik ve 2 yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelikten en uzun süre yürürlükte kalan yönetmeliğin 13.08.2009 tarihinde yayınlanan yönetmelik olduğu görülmektedir. Sözlü sınav veya ek belge değerlendirilmesinin yapılmadığı ve yazılı sınav puan üstünlüğüne göre atama yapılan bu yönetmeliğin yürürlükte kalma süresi sınav uygulaması olmayan yönetmeliklere göre çok daha fazladır. Yayınlanan yönetmeliklerde yazılı sınav içeriklerinin sıklıkla değiştiği görülmektedir. Fakat özellikle 2019 yılından itibaren sınav konuları arasında mevzuata dair soruların payının azaldığı

görülmektedir. 2019 yılından itibaren eğitim kurumlarına yönetici seçme sınavlarının ÖSYM tarafından yapıldığı görülmüştür.

Yöneticilik Becerileri Kapsamında İstenen Sertifikalar

05.02.2021 tarihinde yayınlanan yönetmelikle yönetici adaylarına eğitim yönetimi sertifikasına sahip olmaları şartı getirilmiştir. MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce eğitim yönetimi alanında verilecek eğitimlerle bu sertifikanın alınacağı ve yöneticilerin bu sertifikaya sahip olmaları gerekliliği bu yönetmelikle zorunlu hale getirilmiştir. Yönetmelikle zorunlu hale getirilen sertifika programının henüz uygulamaya geçirilmediği görülmüştür.

Yöneticiliğe Yeniden Görevlendirme

2004 ve 2007 yıllarında yayınlanan yönetmeliklerde yöneticilik görevinden ayrılmış olan ve öğretmenlik görevini yürüten eski yöneticiler ve kurumu kapatılan yöneticilerin ek yönetici değerlendirme formlarıyla başvuru yaparak yeniden yöneticiliğe görevlendirme isteğinde bulunabildikleri tespit edilmiştir. 2008 yılından itibaren çıkarılan yönetmeliklerde yöneticilik görevinden ayrılmış olan eski yöneticilerin yeniden göreve dönmelerine dair bir ibare bulunmamaktadır. Kurumları kapatılan ve norm kadro fazlası durumunda olan yöneticilerin 2014 ve 2015 yıllarında yayınlanan yönetmeliklerde öğretmenlik görevine atandıkları tespit edilmiştir. 2004 yılından itibaren yayınlanan diğer yönetmeliklerde yöneticilerin kendi unvanlarına uygun eğitim kurumlarını tercih edebildikleri görülmüştür.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim kurumlarının daha etkili hale gelmesinde ve istenilen düzeyde başarı göstermesinde okul yöneticilerinin önemli bir payı vardır (Balcı, 2014, s.129). 2004 2021 yılları arasında yayınlanmış olan eğitim kurumlarına yönetici atama yönetmelikleri incelenmesi sonucunda yönetmeliklerin sıklıkla değiştiği görülmektedir. MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından Mart 2015 yılında yayınlanan Ortaöğretim Mevzuatında yer verilen MEB'e bağlı birden fazla eğitim kurumunu barındıran ayrıca pansiyon, çok amaçlı konferans salonu, revir, rehberlik servisi, spor alanları, kütüphane, yatakhane ve yemekhane gibi birimleri barındırması planlanan eğitim kampüsleri için 13.04.2007 tarihinde çıkarılan yönetmelikle yönetici kadrosu tanımlanmış daha sonra 24.04.2008 tarihinde çıkarılan yönetmelikte bu unvana yer verilmemiştir. 21.06.2018 yılında çıkarılan yönetmelikle Müdür Başyardımcılığı unvanı kaldırılmış üç yıl sonra 05.02.2021tarihinde çıkarılan yönetmelikle bu unvan yeniden uygulamaya konulmuştur. Bu uygulamalar yönetmeliklerde sıklıkla plansız değişikliklerin yapıldığını göstermektedir. Önder ve Taş (2010) yaptığı araştırmada MEB'in en fazla değişiklik yaptığı yönetmeliklerden birinin Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik olduğunu belirtmiştir. Bu durum çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Ayrıca 2010 yılından 2021 yılına kadar sorunun devam ettiğini göstermektedir.

MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici olarak atanacaklarda aranan genel şartlarda disiplin cezalarına ve sicil notuna yönelik kriterlerin 2004'ten 2021 yılına kadar hafifletildiği tespit edilmiştir. 24.08.2008 tarihinde çıkarılan yönetmelikten sonra 04.08.2013 tarihinde çıkarılan yönetmelik dışında yönetmeliklerin yönetici olarak atanacakların genel şartları arasında disiplin cezası şartının olmadığı görülmüştür. Ergün (2019) tarafından yapılan araştırmada 24.04.2008 ve sonrasında yayımlanan yönetmeliklerdeki okul müdürü ek değerlendirme formlarında disiplin cezası almış olmanın değerlendirme kriterleri arasında dikkate alınmaya başladığını belirtmiştir. Bu durum yönetmeliklerde disiplin cezalarıyla ilgili kriterlerin tamamen çıkarılmadığını göstermektedir.

28.02.2013 tarihinden itibaren yayınlanan yönetmeliklerde kadın yönetici adaylarına yönelik atama önceliği uygulamaları getirilmiştir. Atama önceliği uygulamaları okulların yapısına bağlı olarak yatılı kız öğrencilerin bulunduğu kurumlar ve karma eğitim uygulaması yapan ayrıca üçten fazla müdür yardımcısına sahip kurumlarla kısıtlı olmasına rağmen Güngör-Kıranlı ve Meriçelli'nin (2020) yaptığı araştırmada tespit ettiği kadın yöneticilere bazı avantajlar sağlanması gerekliliği sonucuyla uyumlu görülmektedir. 2004 yılından itibaren çıkarılan yönetmeliklerde yönetici ataması yapılacak eğitim kurumlarının türlerine bağlı olarak bu kurumlara belirli alan öğretmenlerinin atanmasında öncelik verilmesi uygulaması 09.02.2019 tarihinde yapılan değişiklikle bazı eğitim kurumlarında atanma şartı haline getirilmiş 2021 yılında yayınlanan yönetmelikle şartlı atanma kriterine sahip okulların sayısı

attırılmıştır. Dilbaz ve Atış (2021) çalışmasında bu durumun kısıtlayıcı bir hüküm olduğunu belirtmiştir. Fakat okul türüne uygun alan öğretmenlerinin yönetici olarak atanması uygulaması her yönetmelikte genişletilerek devam ettirildiğinden olumlu sonuçlar verdiği düşünülmektedir.

2004 yılından 2021 yılına kadar çıkarılan MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici atama yönetmeliklerinde yönetici kadroları için öngörülen mesleki tecrübe şartının azaldığı görülmektedir. Fakat özellikle 28.02.2013 ve 10.06.2014 tarihinde yayınlanan yönetmeliklerde kurum müdürü olarak görevlendirileceklerde müdür başyardımcılığı veya müdür yardımcılığı görevi yapmadan doğrudan öğretmenlik kadrosundan atanma imkanının tanınması yönetim tecrübesi düşük okul müdürlerinin atanmasına sebep olmuştur. Özmen ve Kömürlü (2010) yaptıkları araştırmada eğitim kurumlarına atanacak müdür adaylarının eğitim kurumlarının tüm yönetim kademelerinde görev alıp başarı gösteren adaylar arasından seçilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

MEB'e bağlı eğitim kurumlarına yönetici seçme sürecinde gerçekleştirilen yazılı sınav uygulamaları konusunda en dikkat çeken noktalardan birisi 2007, 2008, 2014 ve 2017 yıllarında yazılı sınav uygulamasının yapılmamış olmasıdır. Ayrıca 2007 ve 2013 yıllarında çıkarılan yönetmeliklerde değerlendirme kriterlerine bağlı olarak puan üstünlüğü esasına yer verilmemiştir. Bu yönetmelikler kısa sürede yürürlükten kaldırılmıştır. Altın ve Vatanartıran (2014) yılında yaptığı çalışmada adil ve nesnel bir sınav uygulamasının faydalı olacağı sonucuna ulaşmıştır. Sınav uygulamaları konusunda 12.01.2019 tarihinde yönetmelikte yapılan değişiklikle yazılı sınav uygulamasının ÖSYM tarafından merkezi sistemle gerçekleştirilecek olması sınavın güvenirliğine olumlu etki yapmıştır. Cemaloğlu (2005) yaptığı çalışmada okul yöneticiliğine seçme için "LES", "KPDS" ve "KPSS" gibi merkezi sınavların kabul edilmesi gerektiğini önermiştir. ÖSYM tarafından yapılacak merkezi sınav bu öneriyi kısmen karşılamaktadır. Yazılı sınav içeriğinde 13.08.2009 yılında yayınlanan yönetmelikte %60 olan mevzuat içeriğinin 05.02.2021 tarihinde yayınlanan yönetmelikte %20'ye düşürüldüğü görülmüştür. 05.02.2021 tarihinde yayınlanan MEB'e bağlı eğitim kurumlarında yönetici görevlendirme yönetmeliğinde yönetici adaylarında aranan şartlar arasında eğitim yönetimi sertifikasına sahip olmak şartı getirilmiştir. Bu durum okul yöneticilerinin hem hizmet öncesi hem hizmet içi eğitimlerle hazırlanmaları açısından oldukça önemlidir. Özmen ve Kömürlü (2010) çalışmasında okullarda yaşanacak sorunlara karşı uygun eğitim programlarının düzenlenmesi gerektiğini, uygulamalı eğitimle staj çalışması yapılması gerektiğini belirtmiştir. Fakat eğitim yönetimi sertifikası programı yönetmelikte yer almasına rağmen henüz uygulamaya geçirilmemiştir. Gülmez ve Aslanargun (2021) çalışmasında bu uygulamanın sendikalar ve STK'lar tarafından iptal istemiyle yargıya taşınmıştır. İptal gerekçeleri eğitimin üniversitelerin ilgili bölümleri yerine MEB tarafından verilecek olması ve eğitim yönetimi alanında lisansüstü düzeyde eğitime sahip adayların bu uygulamadan muaf tutulmaması olarak gösterilmektedir.

Uygulayıcılara Öneriler

- Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliğinde bir düzen oluşturularak sık sık yapılan değişikliklerin önüne geçilmesi önerilmektedir.
- MEB'e bağlı eğitim kurumlarında kadın yöneticilerin görev alması konusunda teşvikler sağlanması önerilmektedir.
- MEB'e bağlı eğitim kurumlarında yöneticilik görevlerinde kariyer basamaklarına uygun ilerleme sağlanması esas olması önerilmektedir.
- Atamalarda puan üstünlüğü ilkesinin sürdürülmesi önerilmektedir.
- Eğitim yönetimi yüksek lisans ve doktora derecesine sahip yönetici adaylarının eğitim yönetimi sertifika programından muaf tutulmaları önerilmektedir.
- Eğitim yönetimi alanı dışındaki yüksek lisans e doktora mezunları için de ayrı bir ek değerlendirme yapılabilir.

Araştırmacılara Öneriler

- Yönetmelik değişikliklerine dair okul yöneticileriyle nitel araştırma yürütülebilir.
- Yönetmeliklerde başarısız olan uygulamaların sebepleri konusunda çalışmalar yürütülebilir.

- Yönetmeliklerde başarılı olan uygulamaların incelemesi yapılarak model önerisi getirmek amacıyla çalışma yürütülebilir.

KAYNAKÇA

Altın, F., ve Vatanartıran, S. (2014). Türkiye'de okul yöneticisi yetiştirme, atama ve sürekli geliştirme model önerisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(2), 17-35.

Balcı, A. (2014). *Etkili Okul / Okul Geliştirme Kuram, Uygulama ve Araştırma.* Pegem Akademi.

Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış.* Pegem Akademi.

Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye de okul yöneticisi yetiştirme ve istihdamı var olan durum, gelecekteki olası gelişmeler ve sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 249-274.

Çubukçu, Z.,ve Girmen, P. (2006). Ortaöğretim Kurumlarının Etkili Okul Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(16), 121-136.

Dilbaz, E., ve Davut, Atış. (2021). 2017, 2018 ve 2021 MEB Yönetici Seçme Görevlendirme Yönetmeliklerinin Yöneticiliğe İlk Kez Görevlendirme Bağlamında Karşılaştırılması. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *5*(4), 366-384.

Ergün, H. (2019). 1998 ile 2018 Yılları Arasında Yürürlükte Olan Yönetici Atama Yönetmeliklerindeki Okul Müdürü Değerlendirme Ölçütlerinin Karşılaştırılması. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(3), 141-152. DOI: https://doi.org/10.18506/anemon.469153

Güçlü, N., Sönmez, E., Şahin, F., ve Tabak, B. Y. (2016). Türkiye'de Okul Yöneticisi Görevlendirmeye İlişkin Yönetici Adayı Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *36*(1).

Gülmez, F. M., ve Aslanargun, E. (2021). 2000 Yılından Sonra Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Atama Yönetmeliklerinin Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(2), 318-336.

Güngör- Kıranlı, S. ve Meriçelli, F. (2020). The Obstacles on Woman's Path to School Administration. *Anatolian Journal of Education*, *5*(1), 105-118.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi* (7. basım). Ankara Nobel.

MEB (2004). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmelik,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/01/20040111.htm

MEB (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama yönetmeliği,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/04/20070413-6.htm

MEB (2008). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticileri yönetmeliği,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080424-4.htm

MEB (2009). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmelik*, (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/08/20090813-2.htm

MEB (2013a). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yöneticilerinin atama ve yer değiştirme yönetmeliği,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/02/20130228-12.htm

MEB (2013b). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticileri atama ve yer değiştirme yönetmeliği,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130804-11.htm

MEB (2014). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumları yöneticilerinin görevlendirmelerine ilişkin yönetmelik,* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/06/20140610-7.htm

MEB (2015). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumları yöneticilerinin görevlendirilmelerine dair yönetmelik*, (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/10/20151006-2.htm

MEB (2017). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği*, (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/04/20170422-6.htm

MEB (2018). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği*. (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/06/20180621-8.htm

MEB (2019a). *Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190112-1.htm

MEB (2019b). *Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik.* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190209-5.htm

MEB (2021). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği.* (Erişim: 03.12.2022). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/02/20210205-1.htm

Özmen, F., ve Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, *2*(1), 25-33.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB). Milli Eğitim Şuraları, https://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328

Taş, A., ve Önder, E. (2010). 2004 Yılı ve Sonrasında Yayınlanan Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmeliklerin Karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 171-185.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.